

„Návrh“

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RAŽŇANY
NA ROKY 2016 – 2023**

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 - 2023
Územné vymedzenie :	Obec Ražňany, kód okresu: 708, kód obce: 525090
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PRO:	
Dátum platnosti:	
Verzia	1.1
Publikovaný verejne:	

Obsah

Úvod	4
1. Analytická časť	7
1.1. Súhrnná charakteristika územia	7
1.1.1. Symboly obce	10
1.2. Sociálna charakteristika	10
1.2.1. Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia a veku	10
1.2.2. Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity a ekonomickej aktivity	13
1.2.3 Prirodzený prírastok a migrácia obyvateľstva	16
1.2.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva a vierovyznanie	18
1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania	20
1.2.6 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie	21
1.3 Ekonomická charakteristika	23
1.3.1 Technická infraštruktúra a priemysel	23
1.3.2 Doprava	26
1.3.3 Kultúrno-historické hodnoty územia	27
1.3.4 Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	30
1.3.5 Vzdelávanie a školstvo	30
1.3.6 Podnikateľské prostredie	31
1.3.7 Hospodárenie obce	33
1.4 Environmentálna charakteristika	35
1.4.1 Geomorfologické a geologické pomery	35
1.4.2 Hydrologické pomery	36
1.4.3 Klimatické pomery	36
1.4.4 Pedologické podmienky	37
1.4.5 Flóra, fauna a vegetácia	40
1.4.6 Chránené územia	41
1.4.7 Odpadové hospodárstvo	42
1.5 Vyhodnotenie väzieb na koncepčné dokumenty VÚC PSK	42
1.6 SWOT analýza	43
2. Strategická časť	47
3. Programová časť	50
4. Realizačná časť	54
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	54
4.2 Komunikačná stratégia	54
4.3 Monitorovanie a hodnotenie	55

4.4 Akčný plán	56
5. Finančná časť	60
Záver	68
Prílohy	69
Príloha 1: Zoznam tabuliek	70
Príloha 2: Zoznam grafov	71
Príloha 3: Zoznam obrázkov	72
Príloha 4: Dohoda o partnerstve	73
Príloha 5: Vzor monitorovacej správy	74
Príloha 6: Zoznam použitých skratiek	75

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 - 2023 (ďalej „Program rozvoja obce“, resp. „PRO“) je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku Prešovský samosprávny kraj, na území ktorej sa obec Ražňany nachádza.

Povinnosť obce vypracovať PRO vyplýva zo **zákona č. 309/2014 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z.

Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec **pri uplatnení partnerstva**.

Partnerstvo je forma spolupráce medzi sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí zabezpečujú hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj alebo územný rozvoj dotknutého regiónu s ohľadom na udržateľný rozvoj.

Sociálno-ekonomickí partneri sú subjekty verejnej správy, podnikatelia a mimovládne organizácie pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni.

Základné princípy tvorby PRO:

- je založený na kvalitných a overených dátach,
- je výsledkom komplexných analýz v troch kľúčových politikách - oblastiach,
- je vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia,
- je v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov konkrétneho územia,
- je vyjadrením vízie v konkrétnych stratégiách a rozvojových projektoch.

Cieľom spracovania PRO je poskytnúť komplexný pohľad na súčasný stav a na perspektívy obce v oblasti hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja, stanoviť strategické ciele, rozvojové priority a strategické oblasti rozvoja obce. Zmyslom procesu tvorby PRO je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, príp. rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia a kultúrneho dedičstva. Existenciou PRO obec Ražňany zvýši svoje šance získať finančnú podporu zo štrukturálnych fondov na realizáciu projektov, keďže musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje svojím PRO.

Program rozvoja obce vychádza zo stratégie EURÓPA 2020, v ktorej základom sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii;
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje;

- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Program rozvoja obce Ražňany sa skladá z úvodného zhrnutia celého materiálu, analytickej časti, ktorá obsahuje vonkajšiu a vnútornú analýzu obce a SWOT analýzu v prioritných oblastiach rozvoja zahŕňajúcu silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby. Ďalej obsahuje strategickú časť, ktorá zahŕňa víziu obce, výber a popis špecifických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (ekonomická, sociálna a environmentálna). Programová časť dokumentu obsahuje zoznam opatrení a aktivít a podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, komunikačnú stratégiu, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu s ustanovením merateľných ukazovateľov a časový a vecný harmonogram formou akčných plánov. Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít. Záver obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO. Program rozvoja obce Ražňany na roky 2016 - 2023 je základným strategickým dokumentom, ktorý sa rozhodla obec vypracovať z dôvodu zabezpečenia koncepčného rozvoja obce, ako aj na zlepšenie a zefektívnenie rozhodovania miestnej samosprávy, a je neoddeliteľnou súčasťou pre možnosť čerpania prostriedkov z Európskej únie.

PRO Ražňany rieši „využitie malého územia na miestnej úrovni“ – v intraviláne obce, § 4 ods. 2 písm. b) zákona EIA.

Tento dokument je otvorený, je teda možné ho dopĺňať a tým pružne reagovať na potreby občanov a potreby rozvoja obce. Jeho tvorba umožní občanom aktívne sa zapojiť do diania v obci prostredníctvom účasti vo všetkých fázach procesu plánovania rozvoja obce.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2004 -2006 s výhľadom do roku 2010

Územný plán obce Ražňany r. 2008

Individuálna účtovná závierka obce Ražňany r. 2014

Výročná správa obce Ražňany za rok 2013

Rozpočet obce r. 2015

Štatút obce Ražňany

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK 2008-2015

Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja na roky 2011 - 2015

Územný plán VÚC PSK

Regionálna inovačná stratégia PSK 2005-2008

Výročná správa PSK za konsolidovaný celok za rok 2013

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (2014)

Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020

Stratégia Európa 2020

Program rozvoja vidieka 2014 - 2020

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja

Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011

1. Analytická časť

Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

Pri spracovaní analytickej časti PRO Ražňany na roky 2016 - 2023 bola použitá metodika zberu informácií získaných z portálu ŠÚ SR (Datacube, Statdat, Slovstat, SODB 2011), Infostat, z web stránok wikipédia, e-obce, mesta-obce, z portálu štátnej ochrany prírody, z web stránky MŽP SR, MPaRV SR, MDVaRR SR a MV SR, od občanov obce Ražňany prostredníctvom dotazníkov, dostupných informácií od starostu obce Ražňany. Analýza obsahuje okrem tabuľkovej a grafickej časti aj časť textovú, ktorá popisuje a vysvetľuje výsledky analýzy.

1.1. Súhrnná charakteristika územia

Adresa: Obecný úrad Ražňany č. 235, 082 61 Ražňany, okres Sabinov

Kontaktné informácie:

Telefón: 051 / 452 12 14

E-mail: raznany@raznany.sk; starosta@raznany.sk

IČO: 00327689

DIČ: 2020711693

Tabuľka 1 Základná charakteristika obce Ražňany

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	525090
Názov okresu	Sabinov
Názov kraja	Prešovský
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1248
Nadmorská výška obce - mesta v m	350 m.n.m.
Celková výmera územia obce [m ²]	11 366 023
Hustota obyvateľstva na km ²	132

Zdroj: Zdroj: ŠÚ SR (datacube) a <http://naseobce.sk/mesta-a-obce/1696-raznany/spadovost>

Tabuľka 2 Spádovosť obce Ražňany

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Sabinov
Sídlo pracoviska daňového úradu	Sabinov
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Jarovnice
Sídlo Okresného súdu	Prešov
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Prešov
Sídlo pracoviska okresného úradu	Sabinov
Sídlo Územnej vojenskej správy	Prešov
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Prešov

Zdroj: <http://naseobce.sk/mesta-a-obce/1696-raznany/spadovost>

Obec Ražňany sa nachádza asi 2 kilometre juhozápadne od okresného mesta Sabinov. Obec sa nachádza v doline rieky Torysa v Spišsko-šarišskom medzihorí. Najbližšie okolie tvoria prírodné celky Čergov, Beskydské predhorie, Košická kotlina a Šarišská vrchovina. Dedina bola súčasťou panstva hradu Šariš. Vznikla z dvoch usadlostí Nyars a Ardo, usadlostí strážcov lesa a poľnohospodárov. Pôvodný názov obce Ňaršany bol v roku 1947 zmenený na Ražňany. Súradnice GPS: 49°04'52"S 21°04'58"V. Nadmorská výška v strede obce je 350 m n. m.

Katastrálne územie obce má pretiahnutý tvar v severozápadno-južnom smere. Kataster obce Ražňany hraničí s obcami – Pečovská Nová Ves, Šarišské Michaľany, Ostrovany, Jarovnice, Uzovský Šalgov a s mestom Sabinov.

Obrázok 1 Letecký pohľad na obec Ražňany

Obrázok 2 Mapa katastrálneho územia obce Ražňany

Tabuľka 3 Infraštruktúra a občianska vybavenosť v obci Ražňany

Infraštruktúra a občianska vybavenosť	Výskyt
Kúpaliská	Nie
Hotely	Nie
Telocvične	Áno
Lekárne	Nie
Knižnice	Áno
Káblovka	Nie
Sieť plynu	Áno
Vodovod	Áno
Kanalizácia	Áno

Tabuľka 4 Prehľad stavu spracovania dokumentácie obce Ražňany

Stav ROEP	Stav ÚPD	Stav PHSR
Spracovaná	Vypracovaná v r.2008 – potrebná aktualizácia	PHSR na obdobie 2004-2006 s výhľadom do roku 2010

Zdroj: Ocú Ražňany

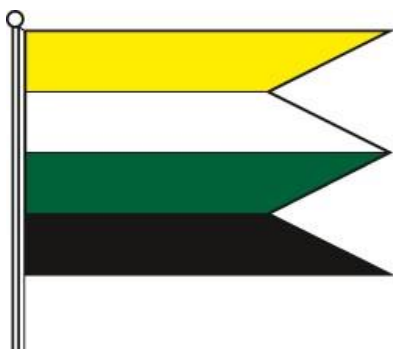
1.1.1. Symboly obce

Symboly obce Ražňany tvorí erb, pečať a vlajka obce.

Obrázok 3 Erb obce Ražňany

Obrázok 4 Vlajka obce Ražňany

Obrázok 5 Pečať z roku 1786

Pečať z roku 1786

Erb obce: V zelenom štíte na čiernej pažiti vztýčený strieborný zlatorohý čiernokopytý cap ohrýzajúci zlatý prirodzený strom.

Komentár: Prírodný motív, podľa odtlačku historického pečatidla z roku 1786. Prijatý r. 2009.

Signatúra HR SR: R-145/2009.

Autori: Peter Kónya, Leon Sokolovský, Sergej Pančák

Vlajka obce pozostáva zo 4 vodorovných pruhov žltej, bielej, zelenej a čiernej farby. Ukončená je 3 cípmi a 2 zástrihmi.

Zdroj: http://www.vs.sk/heraldreg/wp_detail.aspx?ID=2504

1.2. Sociálna charakteristika

Rozhodujúcim rozvojovým faktorom každej vidieckej obce je obyvateľstvo. Obec Ražňany s celkovým počtom obyvateľov 1504 (k 31.12.2014) sa zaraďuje medzi väčšie obce vrámci okresu Sabinov. Celková výmera územia obce predstavuje 11 366 023 m². Na území obce bola k 31.12.2014 celková hustota osídlenia 131,88 obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v Prešovskom kraji je 91,32 obyvateľov na km² a v okrese Sabinov je 107,88 obyvateľov na km².

1.2.1. Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia a veku

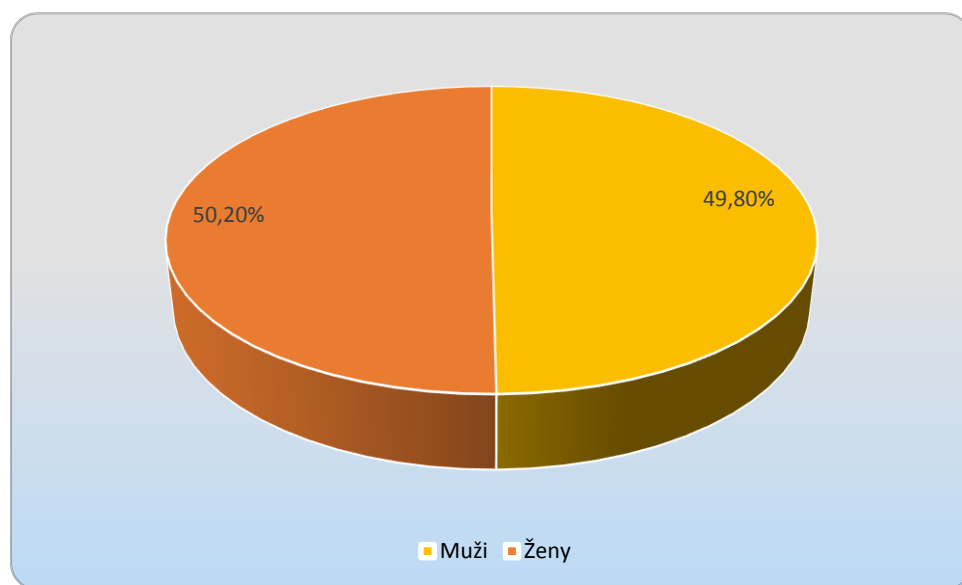
Prehľad vývoja počtu obyvateľov obce je zobrazený v nasledujúcich tabuľkách a grafoch. Stav trvale bývajúcего obyvateľstva uvádzaný k 31.12. príslušného roka.

Tabuľka 5 Vývoj počtu obyvateľov obce Ražňany podľa pohlavia v rokoch 2010-2014

Pohlavie/ rok	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	1503	1458	1473	1494	1504
Muži	746	731	732	741	749
Ženy	757	727	741	753	755

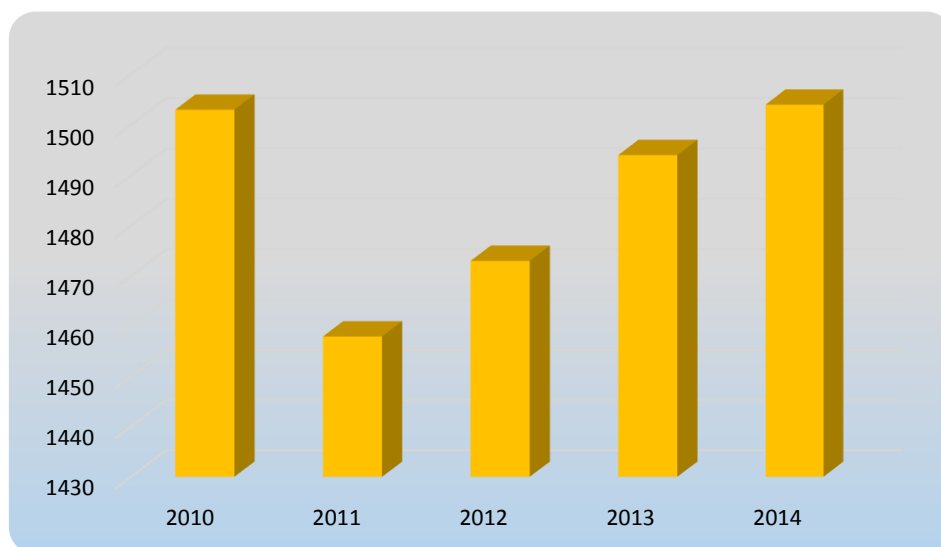
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 1 Stav obyvateľstva v obci Ražňany podľa pohlavia v r. 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov v obci Ražňany v r. 2010-2014

Zdroj: vlastné spracovanie

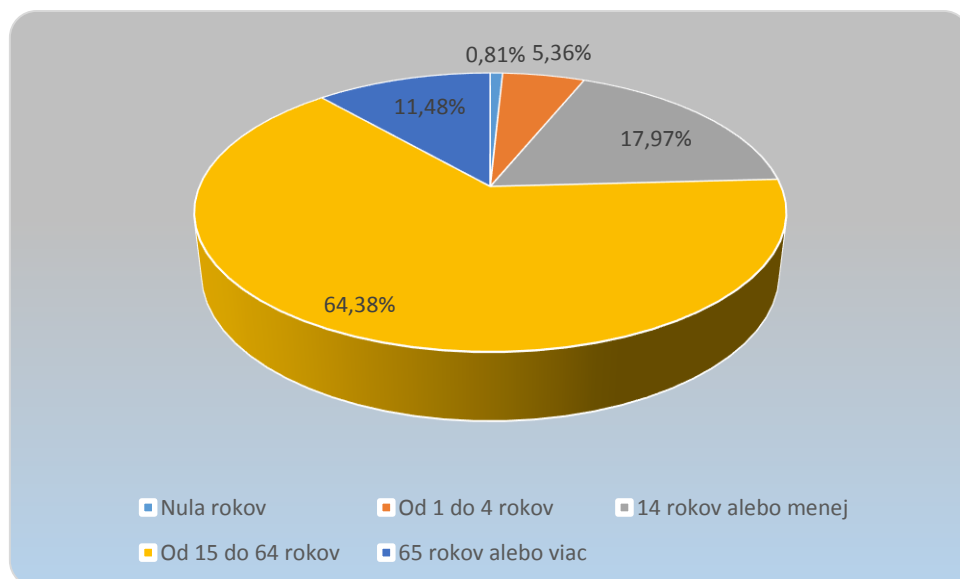
Z grafického znázornenie je zrejmé, že vývoj počtu obyvateľov obce Ražňany má od roku 2011 stúpajúcu tendenciu. V roku 2010 bol celkový počet obyvateľov obce Ražňany 1503, čo predstavovalo druhý najvyšší počet obyvateľov za sledované obdobie. Najvyšší počet obyvateľov dosiahla obec v roku 2014, kedy žilo v obci až 1504 obyvateľov. Čo sa týka pohlavia, prevládajú ženy s 50,20 % nad mužmi, ktorých je len o 0,4 % menej.

Tabuľka 6 Obyvateľstvo obce Ražňany podľa pohlavia a vekových skupín v r. 2014

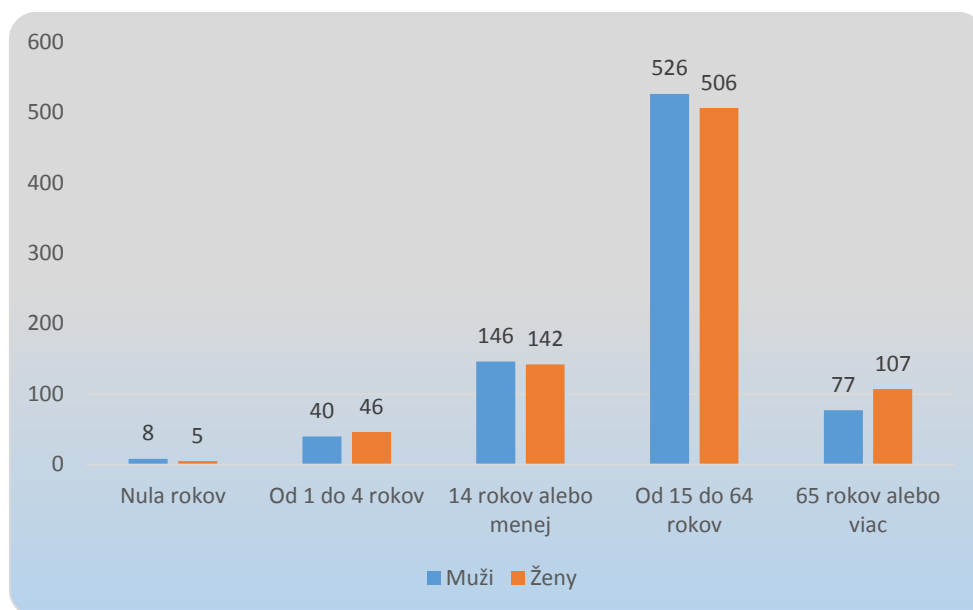
Veková skupina	Pohlavie	Počet
Nula rokov	Spolu	13
Nula rokov	Muži	8
Nula rokov	Ženy	5
Od 1 do 4 rokov	Spolu	86
Od 1 do 4 rokov	Muži	40
Od 1 do 4 rokov	Ženy	46
14 rokov alebo menej	Spolu	288
14 rokov alebo menej	Muži	146
14 rokov alebo menej	Ženy	142
Od 15 do 64 rokov	Spolu	1032
Od 15 do 64 rokov	Muži	526
Od 15 do 64 rokov	Ženy	506
65 rokov alebo viac	Spolu	184
65 rokov alebo viac	Muži	77
65 rokov alebo viac	Ženy	107

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 3 Zastúpenie vekových skupín v obci Ražňany v r. 2014

Graf 4 Vekové zloženie obyvateľstva obce Ražňany podľa pohlavia v r. 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Z uvedenej tabuľky a grafov vyplýva skutočnosť, že výrazné rozdiely vo vekovom zložení v rámci jednotlivých vekových skupín a z hľadiska pohlavia počas rokov 2010 – 2014 neboli. Najpočetnejšiu skupinu obyvateľstva, t. j. 64,38 %, tvorí kategória od 15 do 64 rokov všetkých obyvateľov obce Ražňany.

Tabuľka 7 Obyvateľstvo podľa pohlavia, rodinného stavu a veku v obci Ražňany

Vek		Muži						Ženy						Obyvateľstvo úhrn
		spolu	slobodní	ženatí	rozvedení	ovdovení	nezistení	spolu	slobodné	vydaté	rozvedené	ovdovené	nezistené	
0 - 5		50	50	0	0	0	0	56	56	0	0	0	0	106
6 - 14		95	95	0	0	0	0	95	95	0	0	0	0	190
Produktívny		522	204	258	6	7	47	483	149	280	7	14	33	1 005
Poproduktívny		66	3	45	1	16	1	93	5	29	2	55	2	159
Podiel obyvateľstva	0 - 5	6,8	-	-	-	-	-	7,7	-	-	-	-	-	7,3
	6 - 14	13,0	-	-	-	-	-	13,1	-	-	-	-	-	13,0
	produktívny vek	71,2	-	-	-	-	-	66,4	-	-	-	-	-	68,8
	poproduktívny vek	9,0	-	-	-	-	-	12,8	-	-	-	-	-	10,9
Priemerný vek		34,68	-	-	-	-	-	36,20	-	-	-	-	-	35,44

Zdroj: SODB 2011

1.2.2. Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity a ekonomickej aktivity

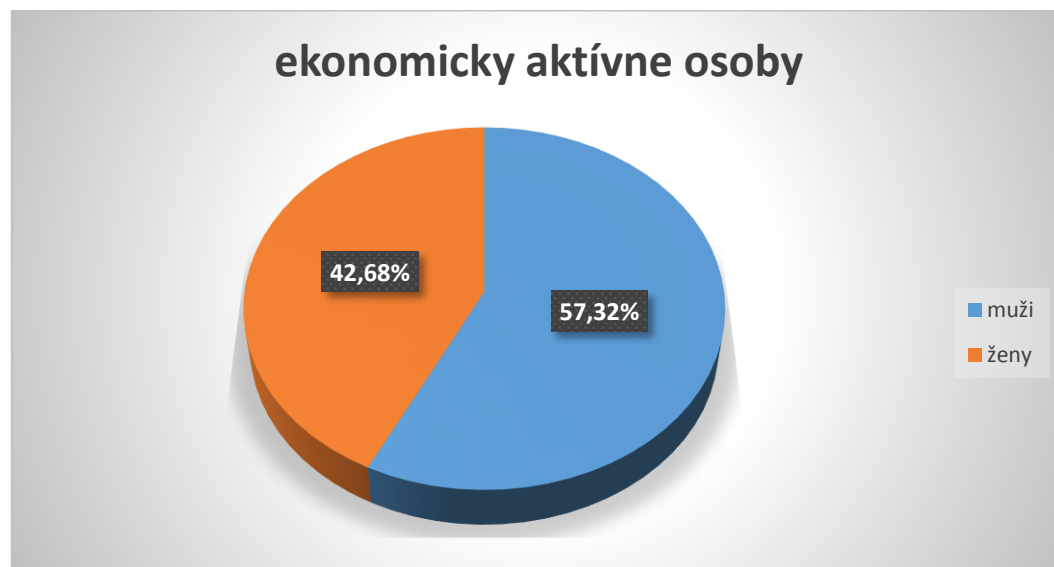
- predproduktívny vek (0 až 14 rokov)
- produktívny vek (15 až 64 rokov)
- poproduktívny vek (65 rokov a viac)

Tabuľka 8 Ekonomická aktivita obyvateľov obce Ražňany

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne						Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby závislé			Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch				spolu	v tom				
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní						deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl		
Muži	360	57,3	2	10	78	1	4	106	4	211	157	35	19	48	733
Ženy	268	42,7	9	6	54	2	31	150	4	230	166	33	31	44	727
Spolu	628	100,0	11	16	132	3	35	256	8	441	323	68	50	92	1 460

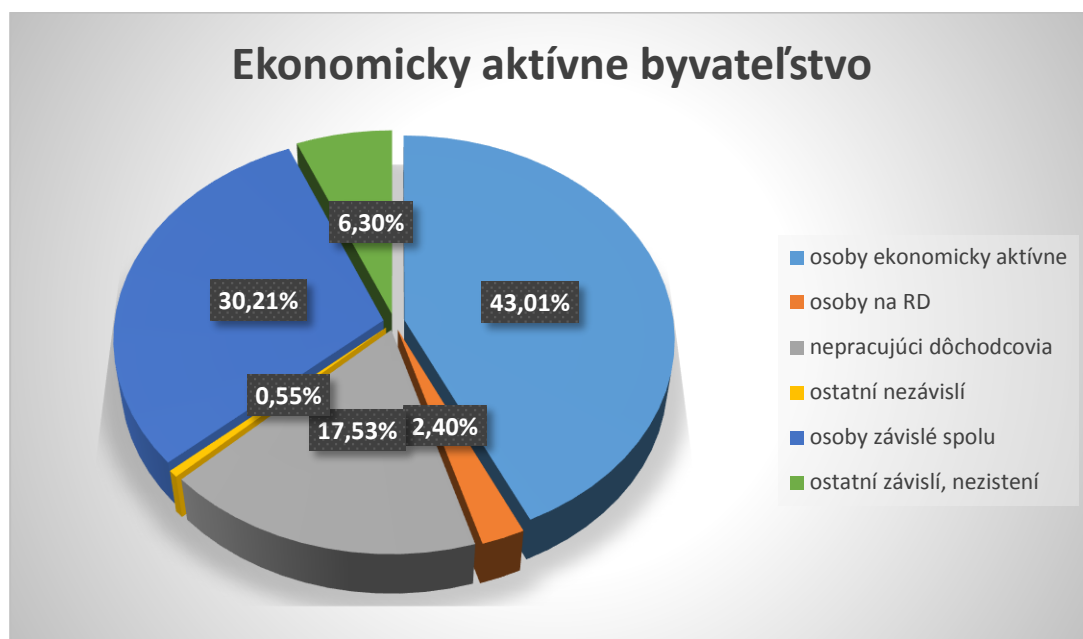
Zdroj: SODB 2011

Graf 5 EAO obce Ražňany

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 9 Zastúpenie EAO obce Ražňany

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Ražňany tvoria ekonomicky aktívni obyvatelia 43,01 % z celkového počtu obyvateľov, pričom ekonomicky aktívnych žien je o 14,64 % menej oproti mužom. V porovnaní s mierou ekonomickej aktivity v Prešovskom kraji, kde v roku 2014 dosiahla 58,9 %, je EAO v obci Ražňany o 15,89 % menšia.

Tabuľka 10 EAO V PSK v r. 2010 - 2014

EAO / rok	2010	2011	2012	2013	2014
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (v tis.)	386,7	381,0	383,6	391,8	394,8
pracujúci (v tis.)	314,7	313,1	313,6	320,3	325,7
nezamestnaní (v tis.)	72,0	67,9	70,0	71,5	69,2
Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo od 15 rokov (v tis.)	269,7	281,2	281,8	276,3	275,9
študenti (v tis.)	90,4	94,5	86,7	82,8	81,2
dôchodcovia (starobní, invalidní) (v tis.)	134,3	140,1	149,9	149,4	146,2
osoby na rodičovskej dovolenke (v tis.)	6,9	12,3	9,5	9,1	8,3
Miera ekonomickej aktivity (%)	58,9	57,6	57,7	58,7	58,9
Miera nezamestnanosti (%)	18,6	17,8	18,3	18,2	17,5
Miera zamestnanosti 15-64 (%)	55,2	54,4	54,4	55,6	56,5
Miera zamestnanosti 15+ (%)	47,9	47,3	47,1	48,0	48,6

Zdroj: ŠÚ SR

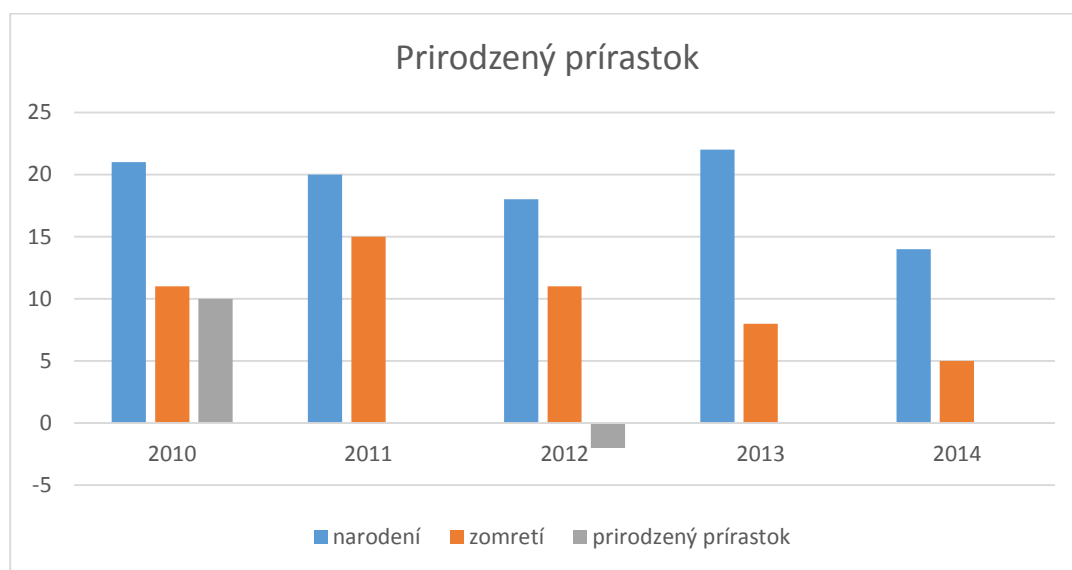
1.2.3 Prirodzený prírastok a migrácia obyvateľstva

Tabuľka 11 Prehľad o stave a pohybe obyvateľstva obce Ražňany v r. 2010 - 2014

Osoby	2010	2011	2012	2013	2014
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12.	1503	1458	1473	1494	1504
Narodení	21	20	18	22	14
Zomretí	11	15	11	8	5
Prirodzený prírastok obyvateľstva	10	5	7	14	9
Prisťahovaní na trvalý pobyt	26	13	32	23	23
Vysťahovaní z trvalého pobytu	17	15	24	16	22
Migračné saldo	9	-2	8	7	1
Celkový prírastok obyvateľstva	19	3	15	21	10

Zdroj: ŠÚ SR

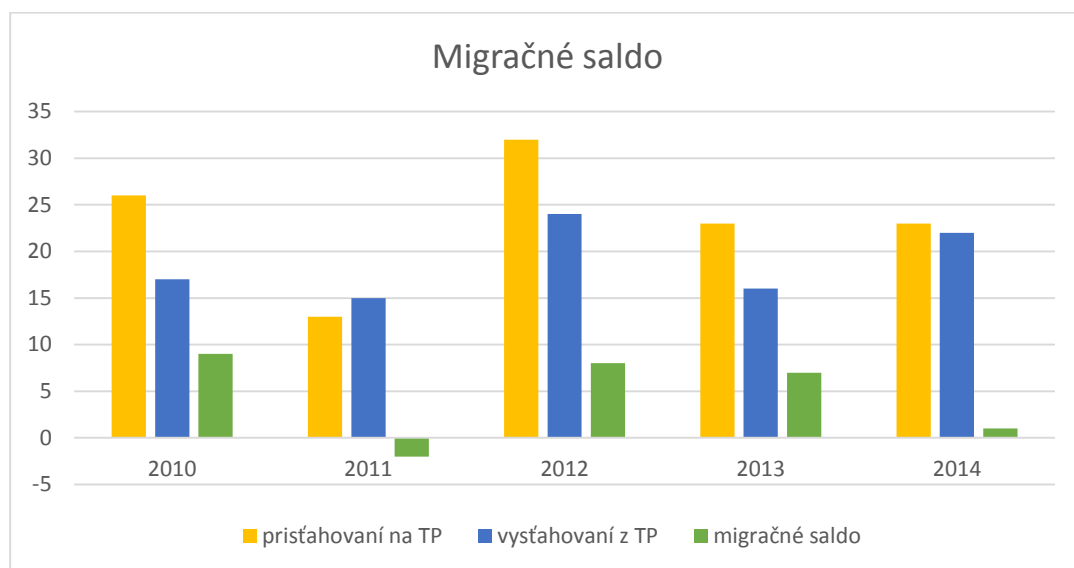
Graf 6 Prirodzený prírastok obyvateľstva v obci Ražňany v r. 2010 - 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Najvyšší počet narodených detí v obci Ražňany bol v sledovaných rokoch v roku 2013 a naopak najnižší v roku 2014, kde sa narodilo 14 detí. Čo sa týka úmrtnosti najviac ľudí zomrelo v roku 2011 a najmenej v roku 2014. Prirodzený prírastok obyvateľstva v obci Ražňany bol v sledovanom období priaznivý, vykazovali kladné hodnoty prirodzeného prírastku, t. j. prevyšoval počet narodených v jednotlivých rokoch nad zomretými.

Graf 7 Migračné saldo v obci Ražňany v r. 2010 - 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Jedným z najcitlivejších indikátorov sociálnoekonomického rozvoja je migrácia obyvateľstva. Imigrácia, resp. emigrácia miestnych obyvateľov je vonkajším signálom akýchkoľvek pozitívnych ako aj negatívnych podnetov a zmien. Migrácia v obci Ražňany bola v sledovanom období priaznivá, okrem roka 2011 prevyšoval počet vystávaných nad pristávanými, tzn., že migračné saldo dosahovalo záporné hodnoty, čo bolo spôsobené najmä odchodom mladých ľudí za prácou a lepšími podmienkami pre život. Negatívny vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj celkový pohyb obyvateľov v obci.

Vývoj migrácie na Slovensku bude vo veľkej miere závisieť od priebehu integračných procesov v Európe a od migračnej situácie vo svete. Predpokladá sa, že migračné saldo Slovenskej republiky v budúcnosti ovplyvní hlavne skupina obyvateľov (občanov SR), ktorí budú hľadať uplatnenie vo vyspelých krajinách a skupina prisťahovalcov z rozvojových krajín. Dá sa predpokladať, že čím bude na Slovensku priaznivejšia situácia, čím bude vyššia životná úroveň, tým menej obyvateľov bude odchádzať, a tým viac cudzincov bude mať záujem prisťahovať sa. (Zdroj: Infostat)

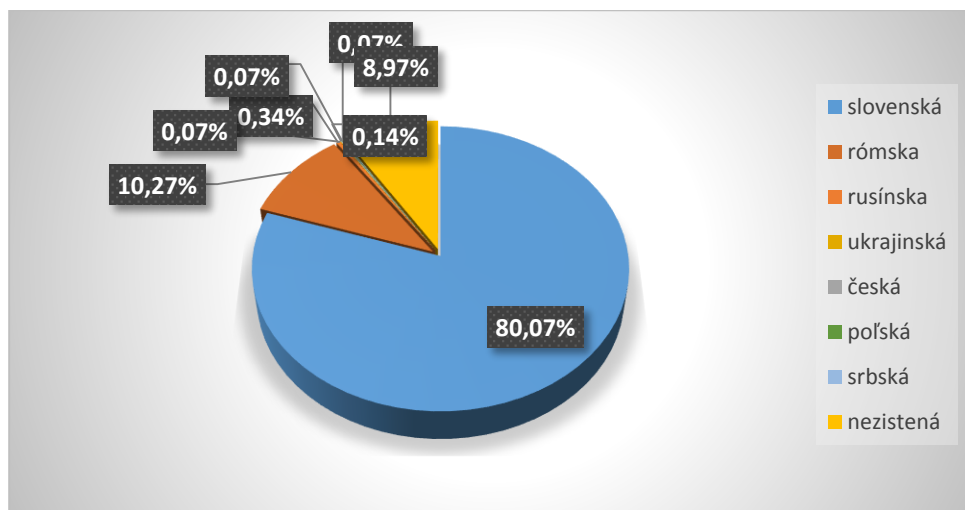
1.2.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva a vierovyznanie

Tabuľka 12 Národnostné zloženie v obci Ražňany

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	578	591	1 169
Rómska	73	77	150
Rusínska	3	2	5
Ukrajinská	1	0	1
Česká	2	0	2
Poľská	0	1	1
Srbská	1	0	1
Nezistená	75	56	131
Spolu	733	727	1 460

Zdroj: SODB 2011

Graf 8 Národnostné zloženie v obci Ražňany

Národnostne možno považovať obec Ražňany za etnicky homogénnu. Podľa posledného sčítania ľudu v roku 2011, tvorí podiel slovenskej národnosti 80,07 % obyvateľov obce, druhou najrozšírenejšou národnosťou je rómska s podielom 10,27 %. Ďalšie národnosti tvoria spolu 0,69 % a nezistená tvorí 8,97 %.

Marginalizované rómske komunity

Typickou črtou pre územie PSK je prítomnosť marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Prešovský kraj má jednu z najvyšších koncentrácií Rómov na Slovensku a zároveň tu je najvyšší počet rómskych, najmä vidieckych, komunít spomedzi všetkých krajov SR. Podľa odhadov tvorí počet Rómov z celkového počtu obyvateľov Prešovského kraja takmer 12 % a prírastok obyvateľstva u tejto skupiny je výrazne vyšší ako u majoritného obyvateľstva. Situácia Rómov v Prešovskom kraji je nevyhovujúca.

V obci Ražňany sú tiež prítomné MRK. Pre obec je charakteristický výskyt negatívnych javov, ktoré sú spojené práve s rómskou komunitou – vysoká miera nezamestnanosti, vysoká naviazanosť a

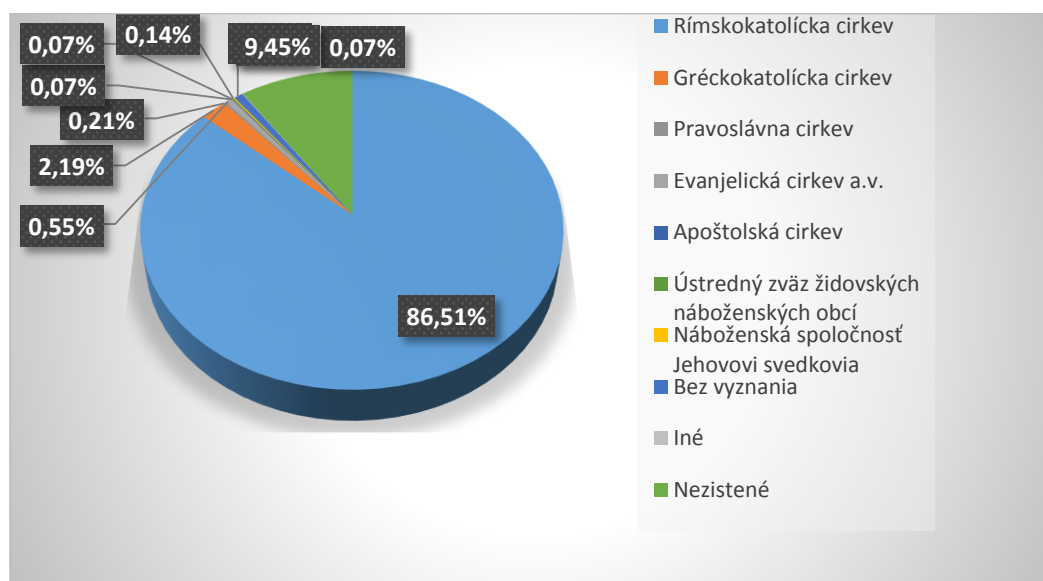
odkázanosť na sociálny systém, nízka zdravotná situácia, zlý zdravotný stav rómskeho obyvateľstva, nevyhovujúce životné podmienky. Existujúce problémy súvisiace s touto skupinou populácie nie je možné v súčasnosti dokladovať jednoznačnými číslami, lebo akékoľvek podrobné štatistiky v tejto oblasti absentujú. Tendencia znižovania počtu Rómov, ktorí ukončili jednotlivé stupne vzdelania je priamo úmerná miere priestorovej a sociálnej marginalizácie rómskych komunít, ktorá je veľmi výrazná. Najväčším problémom v oblasti bývania je existencia nelegálnych obydľí. V spoločenskom živote sa výrazne prejavuje vzájomná neakceptácia majority a rómskej minority, pričom priamo úmerne tomu sa zvyšuje sociálna marginalizovanosť a uzatvorenosť rómskych komunít. Je dôležité venovať práve tejto skupine obyvateľstva pozornosť. Vďaka zlepšeniu kvality poskytovaných komunitných a sociálnych služieb dôjde k podpore začlenenia tejto zraniteľnej skupiny obyvateľstva do spoločenského života obce.

Tabuľka 13 Vierovyznanie v obci Ražňany

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	624	639	1 263
Gréckokatolícka cirkev	17	15	32
Pravoslávna cirkev	2	1	3
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3	5	8
Apoštolská cirkev	0	1	1
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	0	1	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	1	2
Bez vyznania	9	2	11
Iné	1	0	1
Nezistené	76	62	138
Spolu	733	727	1 460

Zdroj: SODB 2011

Graf 9 Vierovyznanie v obci Ražňany

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Ražňany dominuje 1 vierovyznanie a to Rímskokatolícka cirkev, v zastúpení 86,51 %. Druhým najrozšírenejším je Gréckokatolícka cirkev s 2,19 %. Okrem nich má v obci zastúpenie aj 5 iných cirkví a náboženstiev.

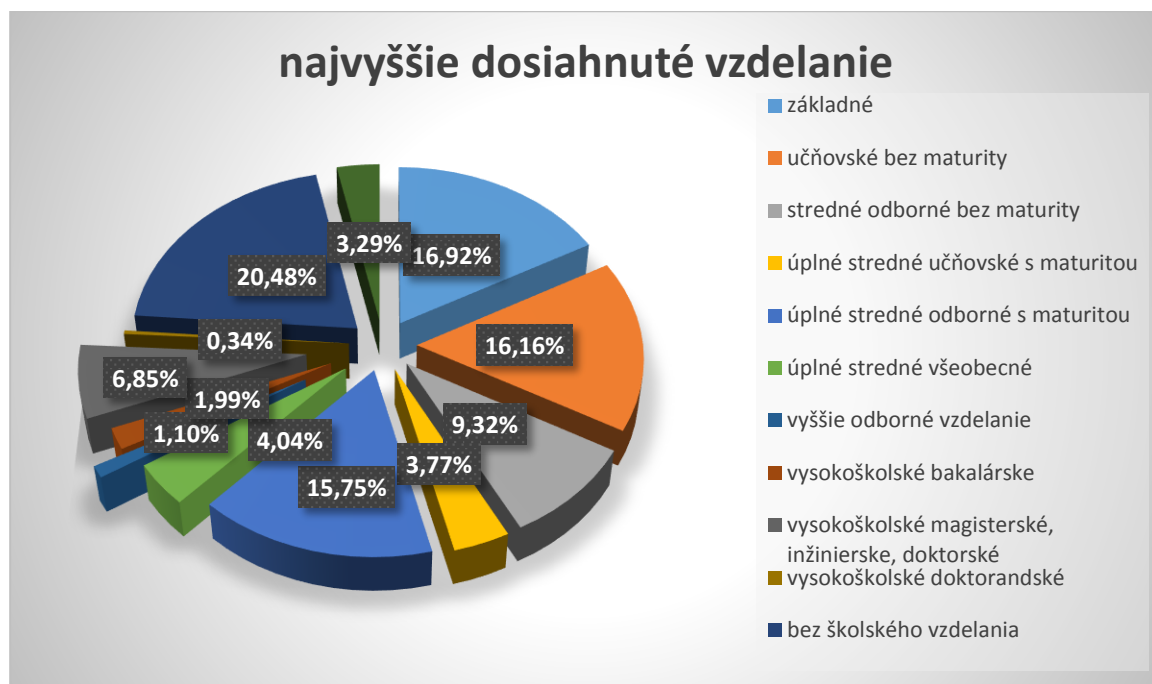
1.2.5 Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Tabuľka 14 Prehľad dosiahnutého vzdelania obyvateľov obce Ražňany

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Základné	102	145	247
Učňovské (bez maturity)	137	99	236
Stredné odborné (bez maturity)	83	53	136
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	37	18	55
Úplné stredné odborné (s maturitou)	112	118	230
Úplné stredné všeobecné	22	37	59
Vyššie odborné vzdelanie	7	9	16
Vysokoškolské bakalárske	9	20	29
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	49	51	100
Vysokoškolské doktorandské	2	3	5
Vysokoškolské spolu	60	74	134
Bez školského vzdelania	147	152	299
Nezistené	26	22	48
Úhrn	733	727	1 460

Zdroj: SODB 2011

Graf 10 Prehľad dosiahnutého vzdelania obyvateľov obce Ražňany

Zdroj: vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce Ražňany má v najvyššej miere ukončené základné vzdelanie (16,92%), učňovské bez maturity (16,16 %) a úplné stredné odborné s maturitou (15,75 %). Bez školského vzdelania je 20,48 % obyvateľov obce, medzi ktorými sú započítané aj deti do 16 rokov, keďže ešte nemajú ukončenú povinnú základnú školskú dochádzku. Vysokoškolsky vzdelaných je v obci 134 obyvateľov. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Ražňany odzrkadľuje vidiecky charakter tohto územia. Je dôležitou charakteristikou z hľadiska rozvoja trhu práce a ekonomickej štruktúry obce. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov je v porovnaní s obcami v regióne, ako aj s celoslovenským priemerom relatívne priaznivá.

1.2.6 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie

Nezamestnanosť patrí k vážnym spoločenským problémom, no najviac sa bytostne dotýka a predstavuje pomerne ťažko riešiteľný problém pre určité skupiny nezamestnaných obyvateľov. Týchto uchádzačov o zamestnanie označuje zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti ako znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

Aj napriek tomu, že Ústava SR v článku 12 garantuje, že právo na prácu má každý bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie a napriek účinnosti tzv. „antidiskriminačného zákona“ (zákon č. 365/2004 Z. z.) sú v našej spoločnosti skupiny ľudí, ktoré majú sťažené podmienky vstupu na trh práce.

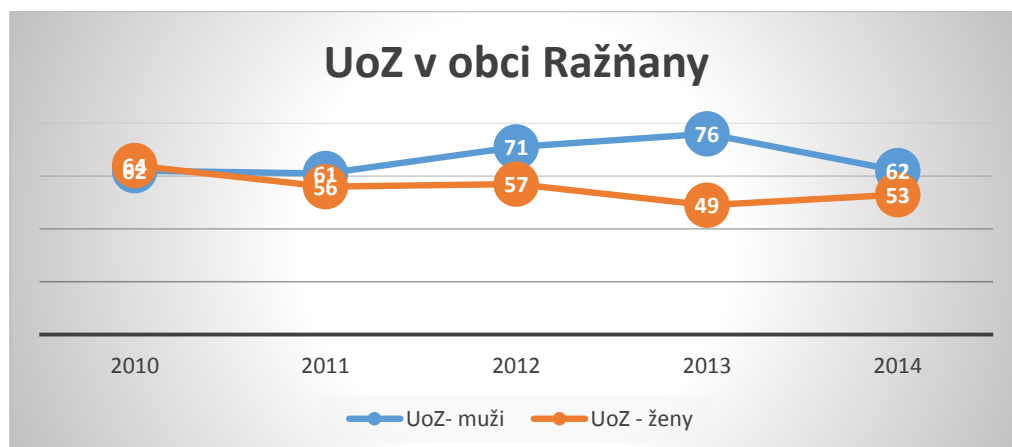
Zdroj: http://sapa.ff.upjs.sk/images/files/81_1475287076_22_Paukovic-Holovcakova.pdf

Tabuľka 15 UoZ v obci Ražňany

UoZ/rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	126	117	128	125	115
Počet evidovaných uchádzačiek o zamestnanie	64	56	57	49	53

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 11 UoZ v obci Ražňany

Najmenej evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Ražňany bolo v roku 2014 a najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie bol v roku 2012. Čo sa týka rozdielu v nezamestnanosti medzi pohlaviami, v obci Ražňany bolo v celom sledovanom období viac UoZ spomedzi mužov. Výnimku tvoril iba rok 2010, kde bol počet UoZ vyšší zo strany žien. V porovnaní s nezamestnanosťou v okrese Sabinov za rok 2014, kde miera evidovanej nezamestnanosti predstavovala 21,86 % a celkovo za Prešovský kraj 17,45 %, môžeme konštatovať, že situácia v obci Ražňany je priaznivá.

Tabuľka 16 Miera evidovanej nezamestnanosti (%) v okrese Sabinov v r. 2010 – 2014

Obyvateľstvo/rok	2010	2011	2012	2013	2014
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	25,71	26,75	28,44	23,68	21,86
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	23 778	23 996	24 217	26 762	27 155
Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	6 114	6 419	6 888	6 336	5 937

Z pohľadu evidovanej miery nezamestnanosti v okrese Sabinov v roku 2014 s údajom 21,86 % zaznamenali najnižšiu nezamestnanosť od roku 2010. Najvyššia nezamestnanosť v okrese Sabinov počas posledných piatich rokov bola v roku 2012 a predstavovala 28,44 %.

Tab. 17 Prehľad UoZ v PSK v r. 2010 - 2014

Obyvateľstvo / rok	2010	2011	2012	2013	2014
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	17,75	18,95	20,66	19,35	17,45
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	384 925	386 586	387 288	389 611	397 202
Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	68 326	73 242	80 024	75 391	69 330

Zdroj: ŠÚ SR

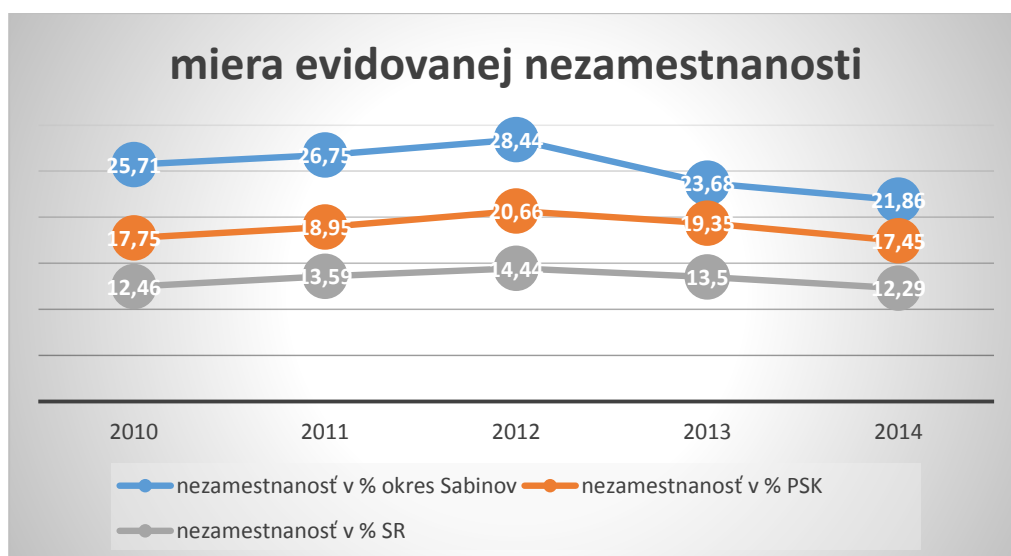
Najpriaznivejšia situácia z pohľadu zamestnanosti za posledných 5 rokov bola v PSK v roku 2014, kde počet UoZ predstavoval 69 330, a miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla úroveň 17,45 %. Naopak najvyššia miera nezamestnanosti s hodnotou 20,66 % v PSK.

Tab. 18 Prehľad UoZ v SR v r. 2010 - 2014

Obyvateľstvo / rok	2010	2011	2012	2013	2014
Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	2 687 048	2 667 708	2 702 281	2 698 768	2 698 589
Disponibilný počet UoZ	334 903	362 428	390 111	364 225	331 733

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 12 Nezamestnanosť v okrese Sabinov, v PSK a v SR v r. 2010-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe grafického znázornenia môžeme vidieť zásadné rozdiely v miere evidovanej nezamestnanosti v jednotlivých rokoch na úrovni okresu Sabinov, kde miera evidovanej nezamestnanosti je vyššia v porovnaní s mierou evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom samosprávnom kraji a celkovo v SR.

1. 3 Ekonomická charakteristika

Medzi základné ukazovatele, ktoré poukazujú na vyspelosť hospodárstva a sú relevantné k informáciám pre sociálno-ekonomický prehľad, patrí vytvorený hrubý domáci produkt (HDP). Prešovský kraj v ekonomickej výkonnosti a v príjmoch obyvateľstva zaostáva v hospodárskom rozvoji za úrovňou Slovenskej republiky. Na tvorbe celoštátneho hrubého domáceho produktu (HDP) sa Prešovský kraj podieľa objemom deväť percent, čo predstavuje najmenší podiel zo všetkých ôsmich krajov Slovenska. Regionálny HDP postupne rastie, ale napriek tomu patrí stále k podpriemerným v rámci EÚ. (Zdroj: www.po-kraj.sk)

1.3.1 Technická infraštruktúra a priemysel

Zásobovanie vodou

Obec má verejný vodovod vybudovaný v roku 2011, ktorý je v správe VVS, a. s.

Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov predstavoval ku koncu roka 2013 v Prešovskom kraji podiel 79,5 %. (Zdroj: ŠÚ SR)

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Kanalizačná sieť je v obci vybudovaná od roku 2011. Z dotazníkového prieskumu sme zistili, že mnohí občania vypúšťajú odpadové vody nelegálne a tým znečisťujú životné prostredie a ohrozujú zdravie

obyvateľov. Obec nemá vybudovanú samostatnú ČOV. Odpadové vody sú odvádzané do ČOV v Sabinove časť Orkucany.

Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť predstavoval v roku 2013 v Prešovskom kraji 63,9%. Čo sa týka budovania kanalizácie v tomto kraji nastal výrazný posun, nakoľko v roku 2009 predstavoval podiel obyvateľov napojených na kanalizačnú sieť len 56,0 %. (Zdroj: ŠÚ SR)

Energetika a teplofikácia

Postupným začleňovaním Slovenska do európskych štruktúr a rastom nárokov na energetické zdroje so zvyšujúcim sa negatívnym vplyvom na prírodu a životné prostredie, je potrebné v zmysle zásad pre realizáciu územného rozvoja Slovenska energetickú politiku regiónu orientovať nielen na zabezpečenie zdrojov a palív v širšej spolupráci a európskej integrácii, ale s ohľadom na budúci možný stav uprednostňovať ekonomické a ekologické hľadiská zásobovania častí území energiou a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zabezpečenia celého územia. Paralelne s využívaním energetických zdrojov vytvárať možnosti ekonomického a ekologicky únosného spôsobu využívania obnoviteľných zdrojov, ako doplnkových zdrojov na báze miestnych a regionálnych špecifik a prednostne využívať energetický hydropotenciál v územiach, kde to umožňujú ekologické hľadiská, zvyšovať podiel využívania plynu ako energetického média v územiach v dosahu plynovodov. V štúdiách územného rozvoja a rozvoja jeho funkčných zložiek je nevyhnutné hľadať riešenia úspor energií v sídlení a doporučovať využívanie alternatívnych zdrojov so zohľadňovaním vytvárania územnotechnických podmienok. Hlavným cieľom regionálnej energetickej politiky je rozvoj ekonomiky a zlepšenie, minimálne však udržanie kvality životného prostredia. Súčasťou tejto politiky je postupné vypracovávanie energetických zásad v nasledovných oblastiach využívania obnoviteľných zdrojov: spaľovanie komunálneho odpadu s využitím energie, výhrevne, teplárne na báze biomasy, malé vodné elektrárne, využitie bioplynu alebo skládkového plynu, slnečná a geotermálna energia, náhrada jednoúčelových energetických výrobní kombinovanou výrobou elektriny a tepla.

Zásobovanie elektrickou energiou

V rokoch 1949-1950 bola obec elektrifikovaná. v obci sa nachádzajú aj trafostanica. Domácnosti sú individuálne zmluvne viazané rôznymi dodávateľmi elektrickej energie, ktoré sú na trhu. Elektrickú energiu pre obecný úrad dodáva spoločnosť Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, 042 91 Košice.

VN sieť: Katastrálnym územím Ražňany prechádza 22 kV vonkajšie nadzemné elektrické vedenie VN - č. 526 Sabinov - Jarovnice, ktoré odbočuje z kmeňového vedenia č.526 Sabinov - Lipany. Pred obcou zo SV strany z neho odbočuje vedenie do obce Uzovský Šalgov. Vedenie Sabinov – Jarovnice je trasované JV obchvatom zastavaného územia sídla. Uvedené VN vedenie je vonkajšie nadzemné, uložené na betónových podperách vodičmi AlFe 70 mm². Obec je v súčasnosti zásobovaná z oboch

trás uvedeného 22 kV vedenia. Na vedenie Sabinov - Jarovnice je napojená cez TS1, TS2 a TS4. Z uvedeného vedenia sú napojené aj areály letiska a regionálnej skládky TKO cez vlastné TS. Z vedenia v smere na Uzovský Šalgov je obec napojená cez TS3. Prívody k všetkým uvedeným transformátorom sú vzdušným vedením z vodičov AlFe 70 mm².

NN sieť: Elektrizácia sústava: striedavá 3 /PEN AC 400/230V 50Hz TN-C. Jestvujúce elektrické rozvody nn sú zrealizované vonkajším vedením z vodičov AlFe 35,50 a 70 mm².

Verejné osvetlenie

Jestvujúce verejné osvetlenie je prevedené výbojkovými svietidlami umiestnenými na betónových stožiaroch rozvodu NN siete. V navrhovanej IBV navrhujeme rozvody verejného osvetlenia podzemným 1 kV káblom CYKY-5Cx10mm² so svietidlami na samostatných stĺpoch VO.

Zásobovanie plynom

Obec Ražňany je plynofikovaná od roku 1996. Zásobovanie obce je STL plynovodom trasovaným zo Sabinova pozdĺž cesty III/ 5439. Severne od zastavaného územia prechádza katastrom obce prírodný STL rád do obce Uzovský Šalgov, ktorý sa vypája z prírodného STL vedenia do obce Ražňany pred obcou v k. ú. Sabinov. Distribučné rozvody v obci sú trasované v uličných koridoroch.

Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom v obci je v súčasnosti riešené decentralizovane lokálnymi kotolňami. Palivová základňa je tvorená na 87 % zemným plynom a na 13 % ostatnými médiami (elektrina, tuhé palivá). Významnejšie centrálné zdroje tepla sa v riešenom území nenachádzajú.

Telekomunikačné, mobilné a internetové siete

Obec Ražňany je podľa telekomunikačného členenia zaradená do oblasti RCSI Prešov. Pre zabezpečenie telekomunikačných služieb slúži digitálna telefónna ústredňa v Sabinove. Distribučné rozvody v zastavanom území obce sú prevedené čiastočne úložným káblom vedeným v uličných koridoroch, čiastočne vzdušnými káblovými vedeniami.

Obec je pokrytá signálom všetkých slovenských mobilných operátorov. Prístupný je tiež mobilný vysokorychlostný internet od Slovak Telekom, Orange a O₂. Z dotazníkového prieskumu sa však zistilo, že obyvatelia nie sú spokojní s kvalitou internetového signálu, nakoľko chýba optická sieť.

Miestny rozhlas (MR)

Obec má zriadený miestny rozhlas, Rozvod je realizovaný po celom území intravilánu obce vzdušnými rozvodmi na oceľových stožiaroch. Ústredňa je lokalizovaná v objekte OcÚ.

Televízny signál (TVS)

Príjem TVS je zabezpečený prostredníctvom individuálnych TV antén z jestvujúceho televízneho

vykrývača a individuálne cez satelitné vysielanie. Podľa získaných informácií je kvalita signálu uspokojivá.

Priemyselná výroba

Priemyselná výroba je v okrese Sabinov málo rozvinutá a je sústredená hlavne v dvoch mestách, v Sabinove a v Lipanoch. Významné sú ZŤS Sabinov, MILK – AGRO, EKOSVIP, REMOPEL.

V obci Ražňany sa nenachádzajú žiadne priemyselné subjekty.

Poľnohospodárska výroba

V obci nie je JRD, bolo zrušené v roku 2011. Poľnohospodárstvo sa zameriava na rastlinnú výrobu. Orná pôda má výmeru 6 088 126 m². Pestujú sa hlavne obilniny (pšenica, jačmeň, ovos) a repka ozimná. V obci pôsobia subjekty, MRŠ Slovakia, spol. s.r.o., INTERFARM, s. r. o., PD Jarovnice.

Lesné hospodárstvo

V katastrálnom území obce sa nachádzajú lesné pozemky vo výmere 214,96 hektárov. Na väčšine územia sú listnaté, v menšej miere ihličnaté lesy. V obci pôsobí aj Pozemkové spoločenstvo, združenie bývalých urbaristov a pasienkových spoločností a obyvateľov obce Ražňany.

1.3.2 Doprava

Automobilová a autobusová doprava

Obec Ražňany leží na ceste III/5439, ktorá tvorí spojnicu ciest I/68 (Prešov - Lipany) a I/18 (Prešov - Levoča). Vo východnej časti zastavaného územia obce odbočuje z cesty III/5439 cesta III/54310 Ražňany - Uzovský Šalgov a cesta III/54311 Ražňany - Veľký Šariš.

Cesta III/5439 sa na cestu I/68 napája v meste Sabinov vzdialeného cca 2,5 km severovýchodne od obce, a na cestu I/18 v obci Bertotovce vzdialenej cca 10 km juhozápadne od riešenej obce. Ražňany sú na okresné mesto Sabinov napojené prostredníctvom cesty III/5439 v dĺžke cca 2,5 km.

Cesty III-tich tried v zastavanom území obce, predstavujú zberné komunikácie, pričom obslužná funkcia je tu výrazne zastúpená hlavne na ceste III/5439 a čiastočne aj na ceste III/54310, nakoľko doprovozná zástavba je prístupná priamo z týchto ciest. Tieto cesty nespĺňajú kritéria STN 73 6110 na cesty III-tich tried t. j. na kategóriu MZ 8,5(8,0) /50 vo funkčnej triede B3. Reálna šírka vozoviek sa pohybuje v rozmedzí 6-7 m, majú pomerne dobrý živičný kryt. Odvodnené sú do cestných priekop, čiastočne aj do dažďovej kanalizácie.

Autobusovú prepravu zabezpečuje spoločnosť SAD priebežnými linkami po cestách III/5439, III/54310, III/554311 na trasách Sabinov - Ražňany - Medzany - Prešov, Sabinov - Ražňany – Spišská N.Ves, Sabinov - Renčíšov, Sabinov - Hermanovce, Sabinov - Uzovský Šalgov.

Počet autobusových spojov sa mení v závislosti na požiadavkách cestujúcej verejnosti a ekonomických možnostiach SAD. V intraviláne obce sa nachádzajú 3 obojstranné zástavky na ceste III/5439 a jedna

obojstranná zastávka na ceste III/54311 - v smere na Ostrovany. Zastávky nemajú samostatné zastávkové pruhy. 3 zastávky sú vybavené 1 čakacím prístreškom a jedna zastávka je vybavená 2 prístreškami.

Zdroj: ÚPD Ražňany

Železničná doprava

Riešeným územím neprechádza žiadna železnica. Najbližšia železničná stanica je v meste Sabinov (cca 2,5 km) na trati Prešov – Lipany – Plaveč

Letecká doprava

V katastri obce sa na jej juhovýchodnom okraji nachádza areál športového letiska, ktoré slúži pre hospodárske a športovo branné účely využívajúce ľahké úžitkové motorové a bezmotorové lietadlá. Letisko bolo vybudované v roku 1952. Areál letiska je vlastníctvom Aeroklubu Sabinov občianske združenie, ktorý je aj jeho prevádzkovateľom. Súčasťou areálu letiska sú aj hospodárske objekty, slúžiace na garážovanie a údržbu strojov. Plocha areálu letiska 44,73 ha, zastavaná plocha 2 740 m².

Miestne komunikácie (MK)

Na základe dotazníkového prieskumu sa zistilo, že obyvatelia obce Ražňany sú v prevažnej miere spokojní so stavom miestnych komunikácií. Potrebná je rekonštrukcia niektorých MK, ktoré sa poškodili pri výstavbe vodovodu a kanalizácie. Ich úprava prebieha v súlade s finančnými možnosťami obce. V obci Ražňany sú z časti vybudované chodníky, ale je potrebné ich dobudovanie. Využitie štrukturálnych nástrojov Európskej únie sa predpokladá aj na dobudovanie a rekonštrukciu miestnych komunikácií. Miestne komunikácie predstavujú kľúčovú infraštruktúrnú podmienku modernizácie obce a pozdvihnutia jej potenciálu.

1.3.3 Kultúrno-historické hodnoty územia

História obce

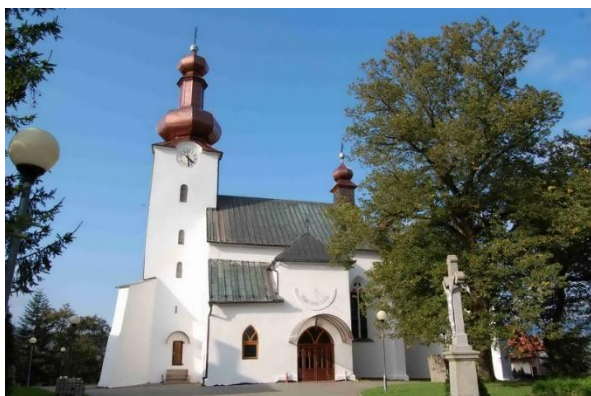
Prvá písomná zmienka o usadlosti je z roku 1248, kedy sa spomína ako súčasť panstva hradu Šariš. Zrútený drevený hrádok, resp. zvyšky po jeho zemných opevneniach, ležia na temene vrchu Býkoš (513 m n. m.). Miestna tradícia nazýva návršie aj "Várhed" – hradný vrch. Na dne priekopy sa našli popri zuhoľnatených trámoch, bronzovej trojlístkovej ozdôbke, hrote zo šípu s napichovacím trňom i minca kráľa Belu IV. a úlomky keramiky z 13. storočia. Tieto skutočnosti nasvedčujú vypáleniu hrádka počas tatárskeho vpádu. Pravdepodobne z dvoch usadlostí Nyars a Ardo vznikla postupne obec Ňaršany, ktoré jestvovali už v 11. a 12. storočí (1427 Nyars a Ardo - dve usadlosti, 1428 Ardo-Nyars, 1466 Nyarsardo, 1773 Narssany, 1920 Ňaršany, 1948 Ražňany). Už od roku 1863 sa v obci pestujú povestné "ňaršanské" čerešne v rozsiahlych čerešňových sadoch (Ortvane, Pace). Zdroj: <http://raznany.sk/charakteristika>

Kultúrne pamiatky

V katastri obce Ražňany sa nachádzajú nasledujúce národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v registri nehnuteľných UZPF:

1. **Rímskokatolícky kostol sv. Demetera** - č. UZPF - 344/0 - postavený v r. 1510, rozšírený v r. 1540 a 1778, obnovený v r. 1908. Jednoloďová gotická stavba s polygonálnym zakončením presbitéria, s príhlou barokovou kaplnkou, sakristiou a renesančnou predsieňou a predstavanou vežou.
2. **Park** - pri obecnom úrade, o výmere cca 3 ha

Obrázok 6 Rímskokatolícky kostol sv. Demetera

Archeologické lokality

V Centrálnej evidencii archeologických nálezísk SR sú evidované nasledovné archeologické lokality:

1. **Historické jadro obce** - výsledok spojenia dvoch stredovekých obcí Ňaršany a Ardov .
2. **Terasa na pravom brehu Torysy** v juhovýchodnej časti k. ú. - sídlisko z mladšej (bukovohorská kultúra) a neskorej doby kamennej (badenská kultúra), mladšej doby bronzovej a doby rímskej.
3. **Lokalita Višňové** (kóta 348,2) - sídlisko z doby haltštatskej.

Ďalšou významnou kultúrnou pamiatkou, ktorá nie je evidovaná v zozname UZPF je **sýpka bývalého veľkostatku**, nachádzajúca sa v centre obci pri kostole. Poschodová budova postavená v neskoro klasicistickom štýle na prízemí so slepými arkádami, na poschodí s menšími štvorcovými oknami, z čias okolo r. 1840.

Medzi pamiatky môžeme zaradiť aj jestvujúce **prícestné kaplnky** nachádzajúce sa v zastavanom území obce.

Kaštieľ zo 17. storočia spolu s príhlým parkom odkúpený obcou v roku 1996 od posledného majiteľa Gedeóna Pechyho.

Obrázok 7 Spoločenský pavilón v obci Ražňany

Obrázok 8 Sýpka v obci Ražňany

Športové a kultúrne zariadenia

Obec má k dispozícii:

- Areál futbalového ihriska - nachádza sa v zastavanom území obce, plocha areálu 1,05 ha.
- Viacúčelové ihrisko - nachádza sa v parku pri objekte OcÚ, plocha cca 450 m².
- Kino je prerobené na telocvičňu.

V obci Ražňany sa nachádza aj spoločenský pavilón, ktorý slúži na organizovanie obecných a súkromných kultúrnych podujatí.

Spolky a organizácie v obci

- Detský folklórny súbor Hoľanga
- Ňaršanka – folklórna skupina
- FC Ražňany
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Klub dôchodcov

- Pozemkové spoločenstvo, združenie bývalých urbaristov a pasienkových spoločností a obyvateľov obce Ražňany

Významné osobnosti

- **Štefan Onderčo** (1884 - 1937) - kňaz pôsobiaci v obci Ražňany a národný buditeľ.

1.3.4 Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V obci Ražňany sa nenachádza žiadne zdravotné stredisko. Najbližšie je v Sabinove.

V obci sa nachádza *Komunitné centrum*. Poslaním je prostredníctvom poskytovania komplexných sociálnych a komunitných služieb prispieť k sociálnemu začleňovaniu osôb sociálne vylúčených na individuálnej, ako aj na lokálnej úrovni.

Čo sa týka sociálnej starostlivosti o starých ľudí, v obci sa nenachádza žiadne zariadenie. Najbližšie sú v Sabinove:

- *Seniorvital Sabinov, n. o.* – poskytuje služby ako denný stacionár a zároveň funguje ako zariadenie pre seniorov, kde sú klientom poskytované 24 hodinové opatrovateľské a ošetrovateľské služby, a tiež odborná poradenská činnosť prostredníctvom lekárov. (Zdroj: <http://www.seniorvitalsabinov.sk/o-nas.html>)
- *Centrum sociálnych služieb v Sabinove (CSS)* - je zariadením v pôsobnosti Mestského úradu v Sabinove. Sociálne služby zariadenie poskytuje celoročnou pobytovou formou na dobu určitú alebo neurčitú. (Zdroj: http://www.domdochodcov.sk/zoznam-zariadeni/zariadenia-pre-seniorov/centrum-socialnych-sluzieb-v-sabinove_88)

1.3.5 Vzdelávanie a školstvo

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. Obec má vybudované **účelové zariadenie MŠ**, ktoré pozostáva z 3 pavilónov škôlky a hospodárskeho pavilónu s jedálňou a kuchyňou. Jeden pavilón škôlky je vyhradený pre využívanie na spoločenské akcie verejnosti. MŠ navštevujú deti vo veku od 3 do 6 rokov (v školskom roku 2015/2016 v MŠ je 48 detí). Tá im zabezpečuje predškolské vzdelávanie, šport, pobyt na zdravom vzduchu a vychádzky do prírody.

Tabuľka 17 Prehľad počtu MŠ a detí v MŠ v obci Ražňany v r. 2010-2014

Počet/ rok	2010	2011	2012	2013	2014
Materské školy spolu	1	1	1	1	1
Materské školy spolu - deti	43	35	39	41	40

Zdroj: ŠÚ SR

Cirkevná základná škola sv. Demetra – začala svoju činnosť 1.9.2002, navštevujú ju žiaci 1.- 4. roč. V školskom roku 2015/2016 navštevuje CZŠ 63 žiakov. Pre telovýchovné účely škola využíva telocvičňu aj viacúčelové ihrisko v blízkom parku. Pre povinnú školskú výchovu na 2. stupni ZŠ slúžia zariadenia v okresnom meste Sabinov. Dochádzková vzdialenosť cca 2,5 km.

Tabuľka 18 Prehľad počtu ZŠ a detí v ZŠ v obci Ražňany v r. 2010-2014

Počet/ rok	2010	2011	2012	2013	2014
Základné školy - (1. - 4. roč.) spolu	1	1	1	1	1
Základné školy - (1. - 4. roč.) spolu - žiaci	59	57	61	56	62

Zdroj: ŠÚ SR

1.3.6 Podnikateľské prostredie

Ekonomickú štruktúru vytvárajú podnikateľské subjekty alokované v obci. Podieľajú sa na tvorbe hrubého domáceho produktu, ponúkajú pracovné príležitosti a prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom miestnych daní. Vplyv miestnej samosprávy na ekonomický rozvoj obce je prevažne sprostredkovaný cez vytváranie podmienok na lokalizáciu firiem. Obec môže ponúknuť pozemky pre výstavbu, zabezpečiť infraštruktúru, odpadové hospodárstvo. Nakoniec môže s vlastným majetkom i podnikáť a tak vytvárať dodatočné zdroje do rozpočtu.

Najpočetnejšie zastúpenie z hľadiska podnikateľskej sféry majú v obci Ražňany FO – podnikatelia ktorí predstavujú 82,91 % z celkového počtu všetkých podnikateľov obce Ražňany.

Pre obyvateľov obce je k dispozícii niekoľko prevádzok obchodu a služieb (2 predajne potravín a 2 pohostinstvá). Z dotazníkového prieskumu však vyplýva, že občania nie sú so stavom služieb spokojní, z dôvodu nevyhovujúcich otváracích hodín, slabého výberu tovaru a vysokých cien, chýba samoobslužná predajňa a ponuka mäsa a mäsových produktov.

Medzi významných podnikateľov v obci Ražňany patria napr.:

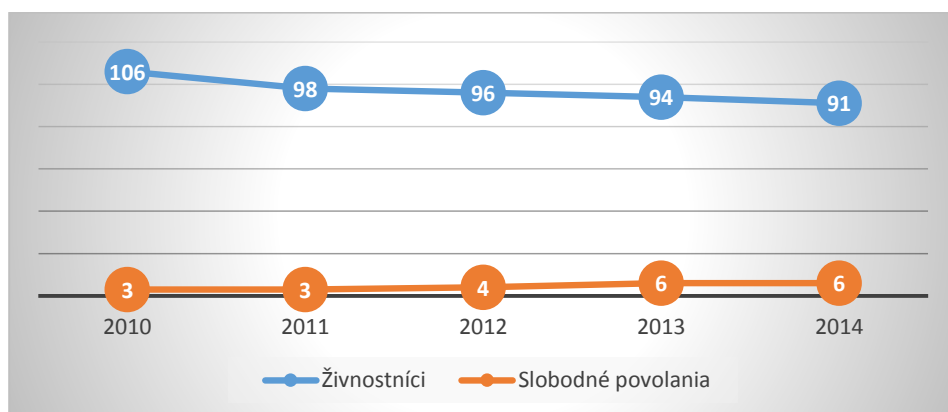
- František Smetanka- atypická stolárska výroba
- JOMAS – Jozef Horňák
- KOVATON, s. r. o.
- REMIX – Miroslav Pekár

Tabuľka 19 Prehľad FO - podnikateľov v obci Ražňany v r. 2010-2014

Fyzické osoby/ rok	2010	2011	2012	2013	2014
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	109	101	100	100	97
Živnostníci	106	98	96	94	91
Slobodné povolania	3	3	4	6	6

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 12 Prehľad FO - podnikateľov v obci Ražňany v r. 2010-2014

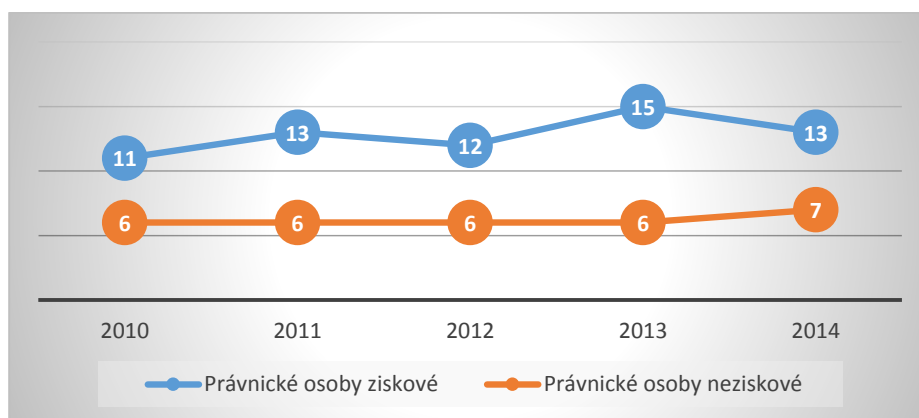
Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka 20 Prehľad PO v obci Ražňany v r. 2010-2014

Fyzické osoby/ rok	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	17	19	18	21	20
Právnické osoby ziskové	11	13	12	15	13
Právnické osoby neziskové	6	6	6	6	7

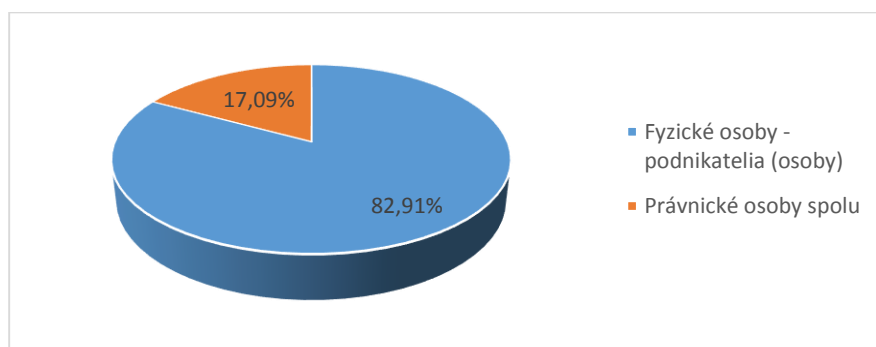
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 13 Prehľad PO v obci Ražňany v r. 2010-2014

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf 14 Zastúpenie podnikateľov v obci Ražňany v r. 2014

1.3.7 Hospodárenie obce

Obec Ražňany pri hospodárení musí dodržiavať Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 611/2005 Z. z., 324/2007 Z. z., 54/2009 Z. z., 426/2013 Z. z., 361/2014 Z. z.) a má mať vypracované a schválené Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce.

Rozpočet obce je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Príjmy rozpočtu obce sú:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- a) prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení,
- c) návratné zdroje financovania,
- d) združené prostriedky.

Tabuľka 21 Príjmy rozpočtu obce Ražňany (v EUR)

Kategória ekonomickej klasifikácie	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2013
110 Dane z príjmov a kapitálového majetku	272 900,00	289 900,00	294 041,04	279 812,70
120 Dane z majetku	19 200,00	20 050,00	20 171,47	20 171,47
130 Dane za tovary a služby	5 590,00	5 890,00	5 963,09	68 787,73
210 Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	3 400,00	4 660,00	4 641,80	3 789,25
220 Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	68 290,00	71 202,50	68 994,92	10 760,20
240 Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážio	40,00	40,00	13,08	45,75
290 Iné nedaňové príjmy	0,00	0,00	84,70	1 027,66
310 Tuzemské bežné granty a transfery	25 650,00	29 770,00	35 511,58	46 739,06
SPOLU	395 070,00	421 512,50	429 421,68	428 990,46

Zdroj: účtovná závierka obce Ražňany r. 2014 (www.registeruz.sk)

Výdavky rozpočtu obce - z rozpočtu obce sa uhrádzajú:

- záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou,
- výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce,
- úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na úhradu výnosov z nich,
- iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Z rozpočtu obce sa môžu poskytovať dotácie PO, ktorých zakladateľom je obec, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce. Obec môže poskytovať dotácie inej

obci alebo VÚC, ak zabezpečuje niektoré úlohy pre obec, alebo ak ide o poskytnutie pomoci pri likvidácii následkov živeľnej pohromy, havárie alebo inej podobnej udalosti na ich území.

Tabuľka 22 Výdavky rozpočtu obce Ražňany (v EUR)

Kategória ekonomickej klasifikácie	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2013
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	133 380,00	130 974,00	130 075,58	125 378,09
620 Poistné a príspevok do poisťovní	45 680,00	45 550,00	45 689,90	45 663,29
630 Tovary a služby	113 990,00	123 839,50	125 794,24	145 273,52
640 Bežné transfery	23 470,00	25 109,00	24 787,87	22 410,71
710 Obstarávanie kapitálových aktív	78 550,00	96 040,00	102 271,85	111 931,54
720 Kapitálové transfery	0,00	0,00	0,00	462,00
SPOLU	395 070,00	421 512,50	428 619,44	451 119,15

Zdroj: účtovná závierka obce Ražňany r. 2014 (www.registeruz.sk)

Tabuľka 23 Finančné operácie obce Ražňany (v EUR)

Finančné operácie	Skutočnosť 2014	Skutočnosť 2013
Príjmové finančné operácie	96,40	15 542,50
Výdavkové finančné operácie	0,00	0,00

Zdroj: účtovná závierka obce Ražňany r. 2014 (www.registeruz.sk)

1.4 Environmentálna charakteristika

1.4.1 Geomorfologické a geologické pomery

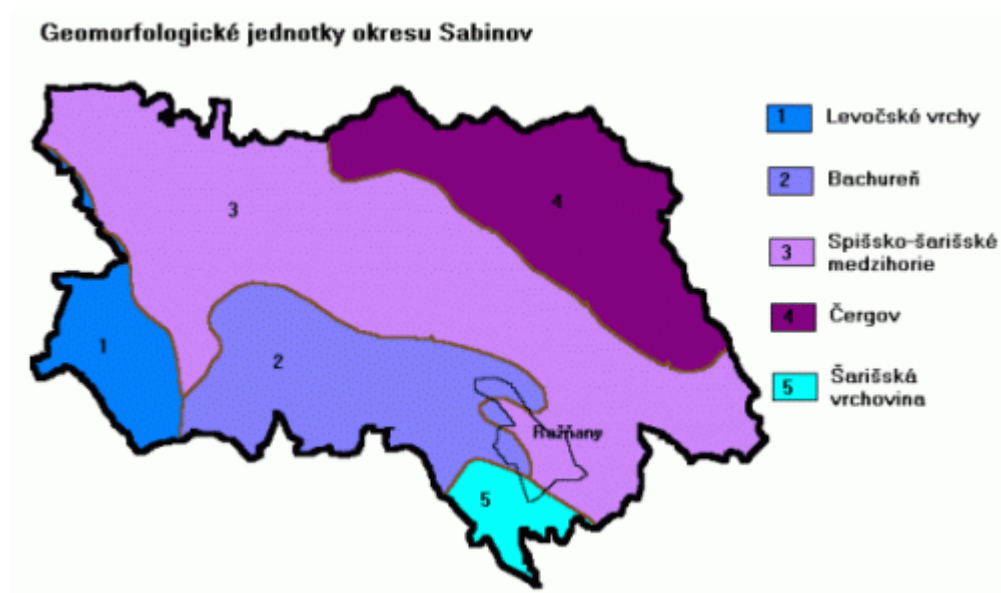
Prevažná časť katastra obce Ražňany sa nachádza v Spišsko-šarišskom medzihorí, ktoré predstavuje vonkajšie, Západné Karpaty, budované najmä vnútro karpatským paleogénom. Na tvorbe pomerne jednotvárneho reliéfu sa podieľajú flyšové horniny s prevahou slienitých bridlíc a ílovcov, na ktorých sa nachádzajú polia a sídla. Pestrejšia tvárnosť povrchu s ostrejšími formami je v miestach, kde sa vyskytujú aj zlepenkové a pieskovcové vrstvy, na ktorých sú lesy a pasienky. Ďalším geomorfologickým celkom, ktorý zasahuje vo väčšej miere do katastra obce je Bachureň, ktorý sa vyznačuje mäkkou povrchovou tvárnosťou s množstvom zlepenčov, ílovcov a pieskovcov.

Z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie patrí dotknuté územie do regiónu karpatského flyša, subregiónu vnútorných Karpát a do nasledujúcich rajónov:

- Rajón kvartérnych sedimentov zasahuje okrajovo východnú časť dotknutého územia a je tvorený rajónom deluviálnych sedimentov.

- Rajón predkvartérnych sedimentov tvorený rajónom flyšoidných hornín v centrálnej časti dotknutého územia a rajónom pieskovcovo-zlepcových zasahujúcim okrajovo západnú časť dotknutého územia.

Obrázok 9 Geomorfologické jednotky okresu Sabinov

Zdroj: www.raznany.sk

1.4.2 Hydrologické pomery

Z hydrologického hľadiska dotknuté územie patrí do čiastkového povodia Hornádu (číslo hydrologického poradia 4-32), základného povodia Torysy (číslo hydrologického poradia 4-32- 04) a je odvodňované potokom Šalgov s jeho bezmennými prítokmi, potokom Šalgovec a Ostrovianskym potokom.

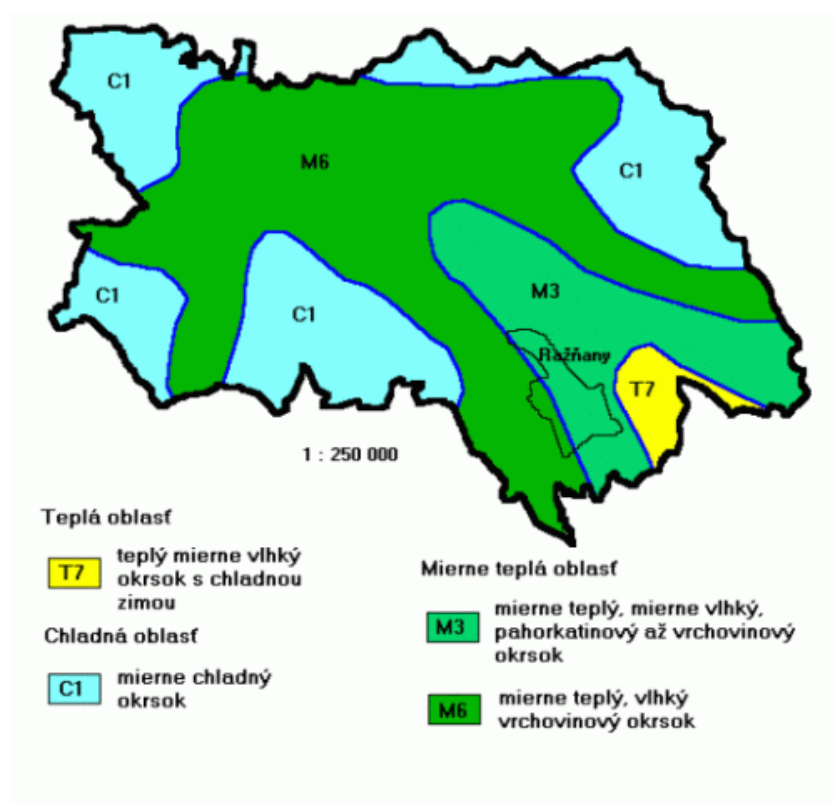
V severnej časti dotknutého územia sa nachádza neudržiavaný hydromelioračný kanál odvádzajúci vodu z odvodnených pozemkov na časti poľnohospodárskej pôdy v lokalitách Medzianske, Zimná studňa, Konopiská, Kanáše a Sakadíky. Kanál je zaústený do potoka Šalgov. Kanál bol v správe bývalého PD Ražňany, ktoré zaniklo. Dĺžka kanála je cca 1975 m. Vodné toky územia môžeme podľa režimu odtoku zaradiť do vrchovinno-nížinnej oblasti so dažďovo-snehovým režimom odtoku. Najvyššie vodné stavy sú v mesiacoch február, marec a apríl, najnižšie vodné stavy sú v mesiaci september.

1.4.3 Klimatické pomery

V katastri prevláda oceánska klíma s kontinentálnymi prvkami; prejavuje sa neskorým nástupom jari a zvýšenými teplotami v jeseni v porovnaní s jarou. Prírodné celky zasahujúce do katastra obce spadajú do mierne teplej oblasti s priemernými ročnými teplotami okolo 6°C. Najteplejším mesiacom je júl s priemernými teplotami od 14 – 19,5 °C a najchladnejším január, v ktorom sa teploty pohybujú medzi - 4 až -7 °C. V júli je aj najviac slnečného svitu. Zrážkové pomery ovplyvňuje jednak nadmorská výška, morfológia územia ale aj tzv. zrážkový tieň, v ktorom sa obec nachádza a ktorý spôsobujú Levočské

vrchy. Priemerne za rok tu padne menej ako 650 mm zrážok, pričom maximum zrážok pripadá na jún, júl a najmenej na február. Priemerný počet dní so snehovom pokrývkou je 60 – 80 a priemerné maximum snehovej pokrývky je cca 30 cm.

Obrázok 10 Klimatické oblasti okresu Sabinov

1.4.4 Pedologické podmienky

Celková výmera územia obce Ražňany tvorí 1 136,60 hektárov, v najvyššom zastúpení cca. 608,81 hektárov tvorí orná pôda. Z nepoľnohospodárskej pôdy najvyššiu výmeru má lesný pozemok, ktorý je približne na 214,96 hektároch katastrálneho územia obce Ražňany.

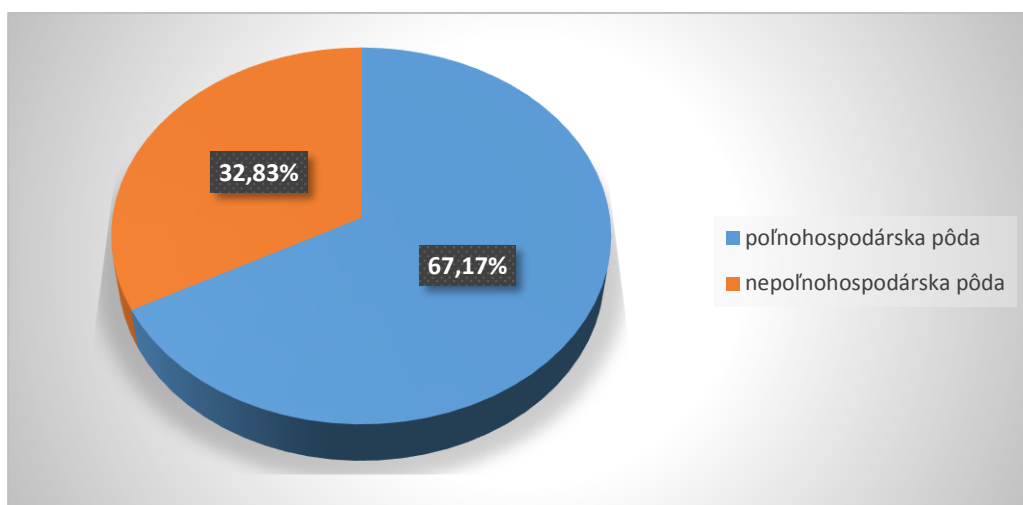
Tabuľka 24 Rozdelenie pôdneho fondu obce Ražňany v r. 2014

Pôdny fond	Výmera v m ²
Celková výmera územia obce	11 366 023
Poľnohospodárska pôda - spolu	7 634 660
Poľnohospodárska pôda - orná pôda	6 088 126
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica	0
Poľnohospodárska pôda - vinica	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	348 120

Poľnohospodárska pôda - ovocný sad	35 481
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast	1 162 933
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	3 731 363
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok	2 149 645
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha	92 895
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie	598 791
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha	890 032

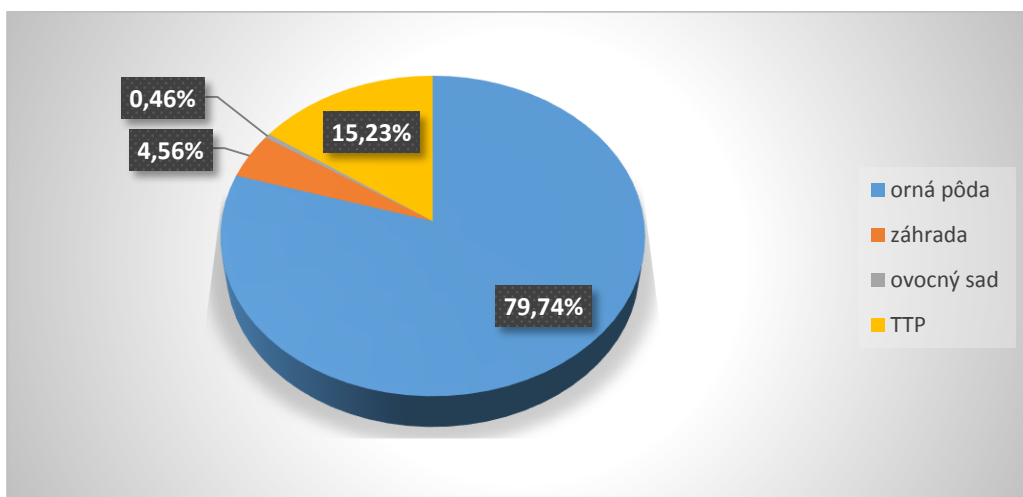
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 15 Rozdelenie pôdneho fondu obce Ražňany v r. 2014

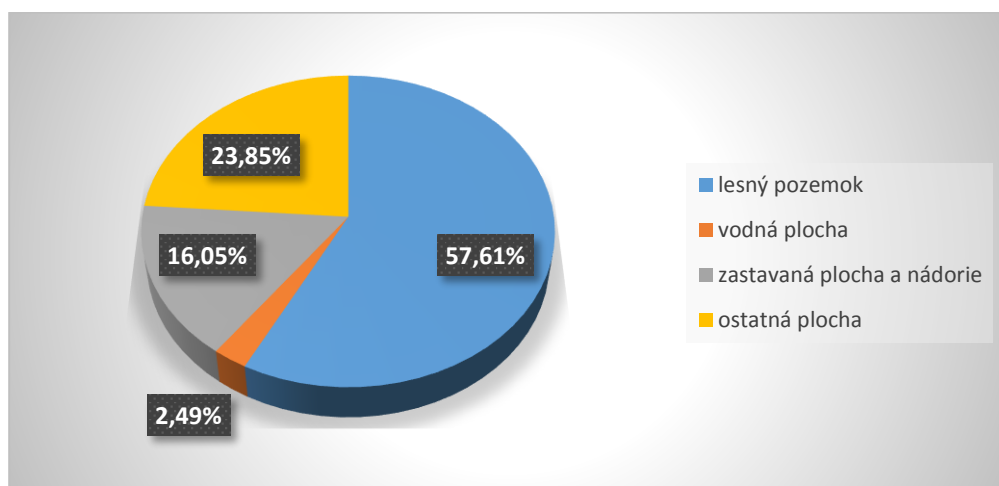
Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 16 Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v obci Ražňany v r. 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 17 Rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy v obci Ražňany v r. 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 25 Štruktúra pôdných typov poľnohospodárskych pôd v okrese Sabinov

Pôdny typ	Zastúpenie v %
FM - fluvizem	6,69
ČA - čiernica	1,48
ČM - černoze	-
RM - regozem	0,12
HM - hnedozem	0,78
LM - luvizem	0,57
KM - kambizem	80,39
PZ - podzol	-
PG - pseudoglej	2,78
RA - rendzina	2,92
OM - organozem	-
SK - slanisko, SC - slanec	-
LI - litozem, RN - ranker	0,06
GL - glej	-
KT - kultizem	-
INÉ - litozeme, rankre, rendziny resp. kambizeme a ich komplexy na zrázoch	4,21

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Obrázok 11 Pôdne typy okresu Sabinov

Zdroj: www.raznany.sk

Antropogénny tlak na využívanie pôdy na iné účely, ako na plnenie jej primárnych produkčných a environmentálnych funkcií spôsobuje jej pozvoľný úbytok. Do súboru faktorov, ktoré negatívne ovplyvňujú úrodnosť pôd patria chladnejšia klíma, vyššia humidita, minerálne chudobné pôdotvorné substráty, nedostatočný obsah prístupného fosforu, nižšie hodnoty sorpčnej schopnosti pôd, vysoká pôdna acidita, nízky obsah a málo kvalitný humus, nestabilná štruktúra, nízka vodopriepustnosť, členitosť terénu a výrazná vodná erózia. Dominantnými faktormi nižšej produkčnej schopnosti pôd tohto kraja je zrnitostné zloženie, štruktúra pôdy a pôdna reakcia. S geomorfologickými, fyzikálnymi i hydrologickými podmienkami územia úzko súvisia procesy degradácie pôd vplyvom vodnej erózie.

Zdroj: PHSR PSK 2008 -2015

1.4.5 Flóra, fauna a vegetácia

Geologicko-geomorfologické, orografické, klimatické a pôdne pomery ako i činnosť človeka vplývali a vplývajú na vytváranie vegetácie, hlavne však na rozšírenie vegetačných druhov. Celé záujmové územie patrí do západokarpatskej, fytogeografickej oblasti. Na celom území kedysi dominovali lesy. V dôsledku hospodárskej činnosti človeka v minulosti, ale aj v súčasnosti, na mnohých, najmä nižšie položených miestach, sa lesy vyklčovali a premenili na ornú pôdu, lúky a pasienky. Napriek redukcii plôch lesa môžeme zaznamenať bohatú paletu typov lesných porastov. V blízkosti rieky Torysy (východ katastra obce) sa nachádzajú lužné lesy s dominujúcou jelšou. Medzi ďalšie porasty v týchto lesoch patria záružlie močiarny, hviezdica hájna, blyskáč jarný, a pod. Pomerne najväčšie rozšírenie v katastri obce majú karpatské dubovo-hrabové lesy s dominantnou ostricou chlpatou v podraсте, pričom sú rozšírené aj lipkavec marinkový, kyslička obyčajná, papraď samčia, hrachor čierny a pod. Bukové lesy na

vyskytujú len na malej ploche na severe katastra obce. V ich bylinnom podraze sa spravidla vyskytujú zubačky, lipkavce, veronika horská, a pod. Len na malých roztrúsených fliačikoch sa nachádzajú dubové a cerovo-dubové lesy.

Terajší stav a skladbu živočíšstva formovalo v jeho vývine viacero biotických i abiotických činiteľov. Živočíšstvo patrí do základného modelu karpatských spoločenstiev, a to do spoločenstiev Západných Karpát s pomerne zachovalou autochtónnou druhovou skladbou. Podstatnú časť tvoria lesné spoločenstvá. Medzi charakteristických a vzácných predstaviteľov týchto biotopov patrí: roháč obyčajný, nosorožtek obyčajný, fúzač alpský a niekoľko druhov bystrušiek, pstruh potočný, salamandra škvrnitá, mlok karpatský, užovka stromová, bocian čierny atď. V oblasti na okrajoch lesných biotopov a pastvín nachádzame škovránka, sýkorku, stehlíka, piskora, plcha a pod. Veľkú časť katastra obce zaberá kultúrna step (pôvodné i pozmenené biotopy) s rôznymi druhmi a to: kačica, čajka, včelárik zlatý, zajace, bažanty, syseľ, hraboš, srnčia zver atď. Ďalšia skupina živočíšnych druhov obýva urbanizovanú krajinu. Sú to bociany biele, lastovičky, myši, potkany atď.

Obrázok 12 Potenciálna prirodzená vegetácia obce Ražňany

1.4.6 Chránené územia

NATURA 2000 - Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov EÚ a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Na území okresu Sabinov sa nenachádza žiadne územie európskeho významu, ale nachádza sa tu CHVÚ Čergov a CHVÚ Levočské vrchy.

Celé k. ú. Ražňany leží v prvom stupni územnej ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody. Riešené územie nie je v dotyku so sieťou chránených území NATURA 2000.

Lipa pri kostole v Ražňanoch je zapísaná v zozname chránených stromov okresu Sabinov.

1.4.7 Odpadové hospodárstvo

Obec je zodpovedná za nakladanie s odpadmi (Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktoré vznikli na území obce a tieto podrobnosti o nakladaní s odpadmi obec upravuje vo všeobecne záväznom nariadení (VZN). Náklady na činnosti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi hradí obec z miestneho poplatku podľa zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady.

V obci sa zabezpečuje zber a vývoz tuhého komunálneho odpadu a separovaného odpadu. Vývoz tuhého komunálneho odpadu je v obci zabezpečený dvakrát do mesiaca. Separované zložky predstavujú: plasty a zmiešané plasty, papier a lepenka, obaly z kovu, sklo, elektroodpad, oleje a tuky. V obci je zabezpečený aj vývoz objemového odpadu z domácnosti a stavebného odpadu, a taktiež je zabezpečený odvoz a likvidácia nebezpečného odpadu. Zber, odvoz a likvidáciu zabezpečuje firma MARIUS PEDERSEN, a.s. Do budúcnosti plánuje obec vybudovať zberný dvor, čím sa zvýši separovanie odpadu, zabezpečí kompostovanie a zároveň zníži nepriaznivý vplyv na životné prostredie.

V juhozápadnej časti k. ú., v lokalite Bikmeľ, sa nachádza riadená regionálna skládka TKO, ktorú spravuje spoločnosť Šariš Sabinov. Skládka slúži na skladovanie tuhého komunálneho odpadu.

1.5 Vyhodnotenie väzieb na koncepcné dokumenty VÚC PSK

V zmysle zákona o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prevzal samosprávny kraj kompetencie v oblasti regionálneho rozvoja, medzi ktoré patrí aj vykonávanie stratégie regionálneho rozvoja, koordinovanie úloh súvisiacich so zabezpečovaním hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia, koordinovanie plnenia koncepcií rozvoja samosprávneho kraja. Samosprávny kraj zabezpečuje a koordinuje vypracovanie odvetvových koncepcií a stratégií hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja. Tie sú základnými dokumentmi, na základe ktorých sa realizuje rozvoj kraja. Výkon kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja zabezpečuje PSK prostredníctvom odboru regionálneho rozvoja.

Prešovský samosprávny kraj (PSK) v súlade so zákonom č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v súčasnosti spracováva nový strednodobý rozvojový dokument PSK, ktorým je: „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 - 2020“ (PHSR PSK 2014 -2020). Dokument bude vypracovaný v súlade s prioritami a cieľmi ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie kraja. Zároveň bude zohľadňovať

aktuálnu sociálno – ekonomickú situáciu, nové výzvy i nové podmienky v rámci Európskej únie a Slovenskej republiky.

Nový Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja (PHSR PSK 2014 - 2020), spolu s územným plánom kraja, je základným kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami, investičnými projektmi a inými konkrétnymi aktivitami a spolu s návrhom na zdrojové krytie ich zabezpečenia.

1.6 SWOT analýza

SWOT analýza obce Ražňany bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jej silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jej slabých stránok,
- jej potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jej potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Tabuľka 26 SWOT analýza ekonomickej oblasti

Ekonomická oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
poloha obce blízkosť okresného mesta - Sabinov blízkosť krajského mesta – Prešov prítomnosť atraktívneho prostredia rozvoj obce propagácia obce prostredníctvom internetu a iných komunikačných médií dobrá spolupráca obce s podnikateľmi a neziskovými organizáciami	poškodené miestne komunikácie po prácach na výstavbe vodovodu a kanalizácie nedokončené chodníky poškodené autobusové zastávky málo pracovných príležitostí neopravené kultúrne pamiatky nerozvinutý cestovný ruch dostupnosť dopravy vo večerných hodinách jazdí veľa áut cez obec na skládku TKO
Príležitosti	Ohrozenia
rekonštrukcia miestnych komunikácií dobudovanie chodníkov rekonštrukcia kultúrnych pamiatok – sýpka, kostol a kaštieľ výmena autobusových zastávok spolupodieľanie sa na vytváraní nových pracovných príležitostí cezhraničná spolupráca s PL potreba využitia verejných zdrojov (EÚ, SR) a úverových prostriedkov	poškodzovanie miestnych komunikácií ohrozovanie bezpečnosti a zdravia obyvateľov znehodnotenie obecného majetku nezamestnanosť nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny nedostatok finančných prostriedkov určených na rozvoj a renováciu obce neúspešnosť predkladaných žiadostí o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ a štátneho rozpočtu

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 27 SWOT analýza sociálnej oblasti

Sociálna oblasť a občianska vybavenosť	
Silné stránky	Slabé stránky
takmer homogénna náboženská štruktúra obyvateľstva predpoklady priaznivého migračného vývoja počtu obyvateľstva existencia MŠ a CZŠ 1-4 roč. priamo v obci aktívny futbal v obci	pomerne vysoká nezamestnanosť v okrese a v kraji nedostatok nájomných bytov pre mladé rodiny chýbajú pozemky na IBV absencia kultúrneho domu chýba Dom smútku chýba ZŠ – 2.stupeň (5-9 roč.) nezrekonštruovaná kuchyňa a jedáleň MŠ poškodené oplatenie MŠ chýba telocvičňa absencia pošty a zdravotného strediska v obci 2 obchody - slabý výber tovaru, vysoké ceny nefunkčné kino chýbajúce služby pre starých ľudí prítomnosť MRK blízkosť obcí Jarovnice a Ostrovany (MRK)
Príležitosti	Ohrozenia
vybudovanie kultúrneho domu rozšírenie cintorína a výmena oplatenia výstavba Domu smútku rekonštrukcia hospodárskej budovy MŠ (jedáleň a kuchyňa) a oplatenia areálu MŠ nákup stavebných pozemkov nové nájomné byty pre mladých výstavba telocvične rozšírenie detských ihrísk vybudovanie multifunkčného ihriska rekonštrukcia športového areálu obnovenie kina denný stacionár komunitné centrum	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva nedostatočná podpora zo strany VÚC a štátu vo sfére občianskej vybavenosti rozpad spoločenských, komunitných a rodinných vzťahov

Tabuľka 28 SWOT analýza environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť	
Silné stránky	Slabé stránky
zdravé životné prostredie verejný vodovod kanalizácia plynifikácia obce	chýbajú veľkokapacitné kontajnery nedostatočné separovanie odpadov existencia divokých skládok vypúšťanie fekálií do potoka znečistené lesy a potoky štipľavý dym pri kúrení drevom zo Sanasu všeobecný nezáujem znečisťovateľov na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin prítomnosť skládky TKO
Príležitosti	Ohrozenia
znižovanie znečisťovania ŽP formou zvyšovania úrovne environmentálneho povedomia revitalizácia parku úprava verejných priestranstiev s vybudovaním oddychových zón zberný dvor odstránenie tzv. divokých skládok v obci možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ a štátneho rozpočtu	vysoká frekvencia automobilovej dopravy ohrozovanie obce prašnosťou, a znečisťovaním ovzdušia vplyvom zveľaďovania technickej a občianskej infraštruktúry znečistenie životného prostredia nárast množstva vznikajúceho komunálneho odpadu vytváranie nepovolených, tzv. divokých skládok

Zdroj: vlastné spracovanie

SWOT analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Na základe zhodnotenia SWOT analýzy je nevyhnutné stanoviť priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužité šance a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

2. Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci sociálnych a ekonomických východísk a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Nakoľko proces strategického plánovania tvorí vertikálne aj horizontálne prepojený systém, aj v prípade definovania stratégie platí priama previazanosť medzi jednotlivými programovými dokumentmi.

Táto časť obsahuje:

- víziu územia,
- strategický cieľ,
- výber a popis špecifických cieľov v jednotlivých politikách, oblastiach rozvoja - ekonomická (hospodárska), sociálna, environmentálna.

Vízia:

„Obec Ražňany - atraktívna, dynamicky sa rozvíjajúca obec s kvalitnými podmienkami pre bývanie, kvalitnou infraštruktúrou, základnou občianskou vybavenosťou, športovým a kultúrnym životom“.

Strategický cieľ: Zvýšiť kvalitu života obyvateľov prostredníctvom komplexne dobudovanej technickej, sociálnej a environmentálnej infraštruktúry a dosiahnuť v obci príjemné prostredie pre život obyvateľov s dôrazom na stabilizáciu mladej generácie.

Tabuľka 29 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v ekonomickej oblasti

Prioritná oblasť - Ekonomická (hospodárska)	
Cieľ 1: Zlepšenie základných služieb v obci	Cieľ 2: Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu
Opatrenie 1.1 Optimálna sieť vybudovaných a zrekonštruovaných verejných budov Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá	Opatrenie 2.1 Zvýšenie efektívnosti vzájomnej spolupráce

Zdroj: vlastné spracovanie

Špecifický cieľ 1: Zlepšenie základných služieb v obci

Zdôvodnenie: Úlohou tohto cieľa je vybudovať základnú infraštruktúru a zabezpečiť kvalitatívnu a kvantitatívnu úroveň vybavenia zariadení infraštruktúry v obci, ktorá skvalitní život obyvateľom obce a ostatným návštevníkom obce. Infraštruktúra predstavuje kľúčový faktor zabezpečujúci rozvoj obce. Dobudovanie a modernizácia infraštruktúry prispieva k zlepšeniu kvality života miestnych obyvateľov a zvýšeniu dostupnosti a atraktívnosti obce. Odstránením havarijných situácií a zlepšením technicko -

energetických vlastností na objektoch verejných budov sa znížia prevádzkové náklady, zníži sa environmentálna záťaž a zvýši sa estetická funkcia.

Špecifický cieľ 2: Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu

Zdôvodnenie: Úlohou tohto cieľa je zvýšiť efektivitu vidieckej ekonomiky. Opatrenia sú zamerané na riešenie rozvoja podnikateľských subjektov, podporu cestovného ruchu zameraného na rozšírenie ponuky aktivít pre návštevníkov, propagáciu územia a budovanie partnerstiev na národnej a nadnárodnej úrovni. Propagácia širšieho územia je oveľa efektívnejšia, jednak z pohľadu využitia územia ako aj získania zdrojov financovania.

Tabuľka 30 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v sociálnej oblasti

Prioritná oblasť - Sociálna		
Cieľ 3: Zabezpečiť vhodné podmienky pre bývanie	Cieľ 4: Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov	Cieľ 5: Rozvoj kultúrnych, športových a voľno časových aktivít
Opatrenie 3.1 Územný plán a bytová politika	Opatrenie 4.1 Starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny Opatrenie 4.2 Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok MŠ	Opatrenie 5.1 Vybudovanie kultúrnej a športovej infraštruktúry

Zdroj: vlastné spracovanie

Špecifický cieľ 3: Zabezpečiť vhodné podmienky pre bývanie

Zdôvodnenie: Demografický vývoj obyvateľstva je spôsobený aj migráciou obyvateľstva za lepšími podmienkami. Úlohou tohto cieľa je vytvoriť vhodné podmienky na bývanie, a tak udržať mladú generáciu v obci. Potrebné je zamerať sa hlavne na výstavbu nových nájomných bytov pre mladé rodiny, podporiť individuálnu bytovú výstavbu zakúpením stavebných pozemkov a aktualizovať územný plán obce.

Špecifický cieľ 4: Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov

Zdôvodnenie: Z hľadiska starnutia obyvateľstva je predpoklad, že v blízkej budúcnosti nastane vysoký nárast skupín obyvateľstva odkázaných na sociálnu pomoc. Pre kvalitný vzdelávací a výchovný proces. je potrebné technické zhodnotenie hospodárskej budovy predškolského zariadenia a modernizácia jej vybavenia. Úlohou tohto cieľa je modernizovať a budovať sociálnu infraštruktúru s dôrazom na zvýšenie kvality a efektivity ich služieb. Dôležitú úlohu zohráva vytvorenie priestoru pre starších ľudí a zabezpečenie kvalitného trávenia voľného času formou rôznych aktivít zriadením denného stacionára v zrekonštruovanej budove PD. Prítomnosť MRK v obci si vyžaduje zvýšenú pozornosť aj tejto skupine

obyvateľov a jednou z foriem ich zapojenia do života obce sú plánované aktivity v Komunitnom centre, ktoré je potrebné vybudovať v obci.

Špecifický cieľ 5: Rozvoj kultúrnych, športových a voľno časových aktivít

Zdôvodnenie: Najväčšími možnosťami pre kontakt a prácu s obyvateľmi do života obce je ich zaangažovanosť v oblasti kultúry a športu. Obec si uvedomuje potrebu kultúrnych a športových akcií a s tým spojenou nedostatočnou infraštruktúrou (chýba kultúrny dom, telocvičňa, multifunkčné ihrisko). Úlohou tohto cieľa je dobudovať kultúrnu a športovú infraštruktúru a zabezpečiť realizáciu tradičných kultúrnych a športových podujatí so zapojením širokej verejnosti.

Tabuľka 31 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v environmentálnej oblasti

Prioritná oblasť - Environmentálna
Cieľ 6: Zvýšenie povedomia občanov v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia a eliminácia nepriaznivých vplyvov na životné prostredie
Opatrenie 6.1 Ekonomický a ekologický systém odpadového hospodárstva

Zdroj: vlastné spracovanie

Špecifický cieľ 6: Zvýšenie povedomia občanov v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia a eliminácia nepriaznivých vplyvov na životné prostredie

Zdôvodnenie: Obec plánuje vybudovať zberný dvor. Riešenie ochrany a tvorby ŽP vedie k uplatňovaniu separovania odpadov a kompostovania, tým zníženiu množstva komunálneho odpadu a výskytu nelegálnych skládok.

3. Programová časť

Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov.

Tabuľka 32 Prehľad opatrení a projektov podľa prioritných oblastí

Opatrenie	Projekt/aktivita	Prioritná oblasť /oblasť
Opatrenie 1.1 Optimálna sieť vybudovaných a zrekonštruovaných verejných budov	1.1.1 Rekonštrukcia kaštieľa	Ekonomická/sociálna
	1.1.2 Odkúpenie sýpky a jej oprava	Ekonomická/sociálna
	1.1.3 Rozšírenie cintorína s oplatením a výstavba Domu smútku	Ekonomická/sociálna
Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá	1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	Ekonomická
	1.2.2 Výmena autobusových zastávok	Ekonomická
	1.2.3 Revitalizácia parku - NKP	Ekonomická/sociálna /environmentálna
	1.2.4 Úprava a budovanie oddychových zón	Ekonomická/sociálna
Opatrenie 2.1 Zvýšenie efektívnosti vzájomnej spolupráce	2.1.1 Užšia spolupráca s o. z. a n. o.	Ekonomická
	2.1.2 Cezhraničná spolupráca s Poľskou republikou	Ekonomická
Opatrenie 3.1 Územný plán a bytová politika	3.1.1 Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny	Sociálna
	3.1.2 Podpora vytváranie zón pre IBV – zakúpenie stavebných pozemkov	Sociálna
	3.1.3 Územný plán obce – aktualizácia	Sociálna/ekonomická
Opatrenie 4.1 Starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny	4.1.1 Výstavba komunitného centra	Sociálna
	4.1.2 Zriadenie denného stacionára v budove na PD	Sociálna
Opatrenie 4.2	4.2.1 Rekonštrukcia hospodárskeho pavilónu MŠ (kuchyňa a jedáleň)	Sociálna

Podpora zlepšenia materiálo technických podmienok MŠ	4.2.2 Rekonštrukcia oplotenia areálu MŠ	Sociálna
Opatrenie 5.1 Vybudovanie kultúrnej a športovej infraštruktúry	5.1.1 Organizácia kultúrnych a športových podujatí	Sociálna
	5.1.2 Rozšírenie detských ihrísk	Sociálna
	5.1.3 Výstavba multifunkčného ihriska	Sociálna
	5.1.4 Rekonštrukcia športového areálu	Sociálna
Opatrenie 6.1 Ekonomický a ekologický systém odpadového hospodárstva	6.1.1 Vybudovanie zberného dvora	Environmentálna
	6.1.2 Odstránenie divokých skládok	Environmentálna

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 33 Súbor ukazovateľov a výsledkov jednotlivých projektov

Projekt / aktivita	Výsledok	Dopad
1.1.1 Rekonštrukcia kaštieľa	výmena okenných otvorov, výmena strešnej krytiny a fasáda	úspora nákladov na vykurovaní a zvýšenia majetkovej hodnoty kaštieľa, skultúrnenie priestorov
1.1.2 Odkúpenie sýpky a jej oprava	prevzatie do vlastníctva obce z dôvodu súčasného schátrania	po celkovej rekonštrukcii využiteľnosť pre všetkých občanov
1.1.3 Rozšírenie cintorína s oplotením a výstavba Domu smútku	postavenie novej budovy, ktorá bude slúžiť na pochovávanie zomrelých a priestorové využitie hrobových miest, komplexná výmena starého oplotenia a zvýšenie estetického pohľadu	zvýšená kvalita poskytovaných služieb, úcta k zomrelým
1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	rekonštrukcia ciest na miestnych komunikáciách, kde sú urobené rozvody kanalizácie a vody	ochrana majetku a možnosť novej výstavby v nových lokalitách
1.2.2 Výmena autobusových zastávok	možnosť nástupu a výstupu občanov obce do autobusových spojov	zlepšenie kultúry cestovania, zvýšenie bezpečnosti a ochrana pred nepriaznivými poveternostnými podmienkami
1.2.3 Revitalizácia parku - NKP	výstavba okrasných drevín, lavičiek, verejného osvetlenia, nových chodníkov, detského	priestor pre oddych občanov, kultúrne využitie a športové podujatia

	ihriska, volejbalového ihriska a altánku	
1.2.4 Úprava a budovanie oddychových zón	možnosť posedenia občanov, opekanie v prírode	priestor na oddych občanov
2.1.1 Užšia spolupráca s o. z. a n. o.	Aktívna spolupráca	Prezentácia obce a podpora cestovného ruchu
2.1.2 Cezhraničná spolupráca s Poľskou republikou	Aktívna spolupráca a spoločné projekty	Prezentácia obce v zahraničí a realizácia spoločných projektov
3.1.1 Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny	výstavba obecných nájomných bytov - 6 BJ bežného štandardu	ubytovanie mladých rodín s malými deťmi
3.1.2 Podpora vytváranie zón pre IBV – zakúpenie stavebných pozemkov	možnosť vybudovania rodinných domov	udržateľnosť občanov v obci
3.1.3 Územný plán obce – aktualizácia	Aktualizovaná ÚPD	dokumentácia pre územný rozvoj obce
4.1.1 Výstavba komunitného centra	výstavba novej budovy na obecnom pozemku	zapojenie sa do obecných aktivít a možnosť zapojenia neprispôsobivých občanov
4.1.2 Zriadenie denného stacionára v budove na PD	kompletná rekonštrukcia budovy	umiestnenie osamelých občanov a tých, ktorí potrebujú pomoc
4.2.1 Rekonštrukcia hospodárskeho pavilónu MŠ (kuchyňa a jedáleň)	zateplenie budovy a výmena strechy, výmena elektrických rozvodov, rekonštrukcia ústredného kúrenia, vzduchotechnika	zvýšená kvalita podávania jedál, zníženie spotreby energie, lepšia využiteľnosť priestorov
4.2.2 Rekonštrukcia oplotenia areálu MŠ	kompletná výmena starého a poškodeného oplotenia	zvýšenie bezpečnosti detí a skultúrnenie priestorov
5.1.1 Organizácia kultúrnych a športových podujatí	organizácia rôznych spoločenských, kultúrnych a športových podujatí	stretávanie sa občanov navzájom, zlepšenie medziľudských vzťahov
5.1.2 Rozšírenie detských ihrísk	umiestnenie nových detských prvkov, ktoré spĺňajú predpísané normy	možnosť športovať všetkým detským kategóriám, zvýšená bezpečnosť detí
5.1.3 Výstavba multifunkčného ihriska	multifunkčné bezúdržbové ihrisko na spoločenské športy	priestor pre spoločenské športové vyžitie, podpora komunitného spolunažívania

		občanov, priestor pre zdravie prospešné podujatia
5.1.4 Rekonštrukcia športového areálu	úprava hracej plochy	kvalitnejšie a bezpečnejšie športovanie
6.1.1 Vybudovanie zberného dvora	zriadenie zberu triedeného odpadu	zvýšenie separovania odpadov, zlepšenie ŽP v obci a eliminácia čiernych skládok
6.1.2 Odstránenie divokých skládok	sanácia nelegálnych skládok	čisté a zdravé životné prostredie, estetická funkcia

Zdroj: Vlastné spracovanie

4. Realizačná časť

Realizačná časť PRO nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Realizačná časť obsahuje popis úloh jednotlivých partnerov, popis inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám, systém monitorovania a hodnotenia a akčný plán s výhľadom na 2 roky (x+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia PRO bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Riadiacim orgánom PRO na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo (OZ)**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PRO obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia PRO schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Výkonným orgánom pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov a aktivít PRO je **starosta obce**, ním riadené inštitúcie obce a vybraní partneri projektov. Orgány zodpovedajú za systém riadenia PRO a v prípade čerpania pomoci EÚ a dotácií i za systém riadenia pomoci, čerpanie dotácií a použitie úverových zdrojov.

4.2 Komunikačná stratégia

V obci je zabezpečený plynulý tok informácií a zabezpečenie činností potrebných pre realizáciu PRO, ako aj činností v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov, vrátane procesov s externými subjektmi (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania.

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PRO a jeho realizácie vyplývajú, informovaný včas,

v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Podstatný a hlavný nástroj komunikácie obce predstavuje webová stránka obce (**www.raznany.sk**) so sprievodnými komunikačnými kanálmi: informačná tabuľa a miestny rozhlas. Ďalšími komunikačnými kanálmi sú zasadnutia obecného zastupiteľstva a informovanie občanov prostredníctvom zvolených poslancov obce.

4.3 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie.

Proces monitorovania PRO sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PRO až do ukončenie jeho platnosti a to na úrovni projektov. Základným prvkom monitorovania je projekt, na úrovni programu sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za príslušný rok. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu jednotlivých projektov. Výstupom monitorovania je **monitorovacia správa** za príslušný rok schválená v OZ.

Proces hodnotenia sa vykonáva na úrovni programu (PRO) systematicky a priebežne počas celého trvania programu. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na strategické a operatívne hodnotenie.

Dokument PRO musí prejsť v rámci procesu schvaľovania procesom strategického hodnotenia v zmysle príslušných ustanovení **Zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Operatívne hodnotenie sa zakladá predovšetkým na každoročnom hodnotení - vyhodnotenie PRO bude prebiehať v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja každoročne hodnotiacou správou a monitorovacou správou, ktoré prejdú schvaľovacím procesom v OZ. Výstupom hodnotenia je hodnotiacia správa za príslušný rok schválená v OZ, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí. Vstupnými údajmi pre prípravu operatívneho hodnotenia sú výsledky monitorovania - monitorovacie správy jednotlivých projektov realizovaných v rámci programu. Hodnotiace a monitorovacie správy PRO sú podkladom pre rozhodnutia orgánov (OZ, starosta) pri riadení realizácie programu s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov jednotlivých prioritných oblastí PRO (Príloha č. 5 - Vzor monitorovacej správy).

Tabuľka 34 Plán hodnotenia a monitorovania PRO

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2017	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PRO	2017	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	2017-2023	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR SR 2015 a vlastné spracovanie

4.4 Akčný plán

Súčasťou realizačnej časti PRO Ražňany je spracovaný akčný plán podľa jednotlivých prioritných oblastí a obsahuje aktivity/zoznam investícií všetkých opatrení. Akčný plán je zostavený podľa výsledkov dotazníkového prieskumu. Poradie ani dôležitosť nie sú určené, vzhľadom na špecifické podmienky, ktoré budú definované až v jednotlivých výzvach v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 - 2020, resp. ostatných programoch a podľa reálnych možností obce. Akčný plán je realizovateľný v časovom období 2016 – 2023 a všetky plánované investície sú rovnocenné. Obec Ražňany má vypracovanú projektovú dokumentáciu na výstavbu multifunkčného ihriska; rekonštrukciu hospodárskeho pavilónu MŠ; a na revitalizáciu parku - NKP. K ďalším projektom/aktivitám nie je spracovaná projektová dokumentácia, preto výška jednotlivých operácií nie je úplná a záväzná.

Každý akčný plán musí byť:

- reálny podľa finančných a časových možností
- konkrétny - rieši príčinu špecifického cieľa
- flexibilný – podľa možnosti spoločného postupu všetkých zúčastnených strán
- transparentný – verejné prístupný a kontrolovateľný
- monitorovaný a hodnotiteľný v merateľných jednotkách.

Tabuľka 35 Akčný plán obce Ražňany na roky 2016-2023

Priorita; opatrenie; aktivita/projekt	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie v EUR
Priorita – Ekonomická (hospodárska) oblasť			
Opatrenie 1.1 Optimálna sieť vybudovaných a zrekonštruovaných verejných budov			
1.1.1 Rekonštrukcia kaštieľa	2016-2023	Obec Ražňany	200 000
1.1.2 Odkúpenie sýpky a jej oprava	2016-2023	Obec Ražňany	1 000 000
1.1.3 Rozšírenie cintorína s oplotením a výstavba Domu smútku	2016-2023	Obec Ražňany	400 000
Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá			
1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2016-2023	Obec Ražňany	300 000
1.2.2 Výmena autobusových zastávok	2016-2023	Obec Ražňany	25 000
1.2.3 Revitalizácia parku - NKP	2016-2023	Obec Ražňany	265 000
1.2.4 Úprava a budovanie oddychových zón	2016-2023	Obec Ražňany	50 000
Opatrenie 2.1 Zvýšenie efektívnosti vzájomnej spolupráce			
Projekt 2.1.1 Užšia spolupráca s o. z. a n. o.	2016-2023	Obec Ražňany	10 000
Projekt 2.1.2 Cezhraničná spolupráca s Poľskou republikou	2016-2023	Obec Ražňany	50 000
Priorita : Sociálna oblasť			
Opatrenie 3.1 Územný plán a bytová politika			
3.1.1 Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny	2016-2023	Obec Ražňany	320 000
3.1.2 Podpora vytváranie zón pre IBV – zakúpenie stavebných pozemkov	2016-2023	Obec Ražňany	100 000
3.1.3 Územný plán obce – aktualizácia	2016-2023	Obec Ražňany	10 000
Opatrenie 4.1 Starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny			

4.1.1 Výstavba komunitného centra	2016-2023	Obec Ražňany	300 000
4.1.2 Zriadenie denného stacionára v budove na PD	2016-2023	Obec Ražňany	600 000
Opatrenie 4.2 Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok MŠ			
4.2.1 Rekonštrukcia hospodárskeho pavilónu MŠ (kuchyňa a jedáleň)	2016-2023	Obec Ražňany	190 000
4.2.2 Rekonštrukcia opлотenia areálu MŠ	2016-2023	Obec Ražňany	50 000
Opatrenie 5.1 Vybudovanie kultúrnej a športovej infraštruktúry			
5.1.1 Organizácia kultúrnych a športových podujatí	2016-2023	Obec Ražňany	60 000
5.1.2 Rozšírenie detských ihrísk	2016-2023	Obec Ražňany	30 000
5.1.3 Výstavba multifunkčného ihriska	2016-2023	Obec Ražňany	100 000
5.1.4 Rekonštrukcia športového areálu	2016-2023	Obec Ražňany	100 000
Priorita: Environmentálna oblasť			
Opatrenie 6.1 Ekonomický a ekologický systém odpadového hospodárstva			
6.1.1 Vybudovanie zberného dvora	2016-2023	Obec Ražňany	200 000
6.1.2 Odstránenie divokých skládok	2016-2023	Obec Ražňany	40 000

Obec Ražňany má reálne skúsenosti s prípravou a realizáciou investičných aj neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja. V nasledovnej tabuľke uvádzame investičné projekty realizované v obci Ražňany v predchádzajúcich 6 rokoch:

Tabuľka 36 Prehľad vybraných investičných aktivít v obci v období 2009 – 2014

Investícia	Miesto realizácie	Rok	Celkové náklady v tis. Eur
Rekonštrukcia MŠ	Ražňany	2009	45,90
Rekonštrukcia školskej jedálne	Ražňany	2009	34,80
Vodovod obce	Ražňany	2011	66,18
Kanalizácia obce	Ražňany	2011	209,70
Rekonštrukcia MK a chodníkov	Ražňany	2011/2012	767,27
Oporný múr RD č. 110	Ražňany	2010	22,35
Multifunkčné ihrisko	Ražňany	2012	7,13
Kamerový systém	Ražňany	2012	13,60
MŠ – zateplenie budov	Ražňany	2010	37,85
Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Ražňany	2011	7,5
Rekonštrukcia MK a chodníkov	Ražňany	2013/2014	65,98
Cyklistický chodník	Ražňany	2013	44,63
Obnova OcÚ	Ražňany	2014	46,74

Zdroj: OcÚ Ražňany

5. Finančná časť

Táto časť obsahuje:

- finančný rámec pre realizáciu PRO obce Ražňany,
- model viac zdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov).

Finančný rámec špecifikuje pre každú prioritu a na každý projekt. Ide o finančný prídel plánovaný ako odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu.

Pre finančný plán je potrebné vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie programu bude vychádzať zo všeobecne očakávaných zdrojov:

príspevok z každého fondu, iných finančných nástrojov ako aj o celkovú výšku verejných a

- vlastné zdroje (rozpočet obce),
- štátne dotácie z účelových fondov (Environmentálny fond, ŠFRB),
- fondy EÚ,
- financovanie z národných projektov (Úrady práce, soc. vecí a rodiny),
- rozpočet Prešovského samosprávneho kraja,
- súkromné zdroje (fyzické a právnické podnikateľské subjekty alebo združenia).

Dôležitým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

Pomoc zo štrukturálnych fondov je určená regiónom a oblastiam, ktoré vykazujú nízku úroveň hospodárskeho rozvoja. Podľa platných pravidiel Európskej únie sú podporované tie regióny, ktoré zodpovedajú ekonomicky a geograficky stanoveným cieľom štrukturálnej politiky.

Ďalšími možnosťami financovania projektov disponujú ministerstvá, Prešovský samosprávny kraj a rôzne súkromné alebo vládne nadačné fondy na území Slovenska, či iných štátov.

Bankové inštitúcie poskytujú okrem komerčných úverov a pôžičiek i podporné programy pre spolufinancovanie rozličných projektových zámerov. Obec môže použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. Na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu v priebehu rozpočtového roka sa výnimočne môžu použiť tieto zdroje financovania za podmienky, že budú splatené do konca rozpočtového roka z príjmov bežného rozpočtu.

Obec môže na plnenie svojich úloh prijať návratné zdroje financovania, len ak:

- a) celková suma dlhu obce alebo vyššieho územného celku neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a
- b) suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Celkovou sumou dlhu obce sa na účely tohto zákona rozumie súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania, záväzkov z investičných dodávateľských úverov a ručiteľských záväzkov obce alebo vyššieho územného celku.

Do celkovej sumy dlhu obce sa nezapočítavajú záväzky z pôžičky poskytnutej z Audiovizuálneho fondu a z úveru poskytnutého zo Štátneho fondu rozvoja bývania na výstavbu obecných nájomných bytov vo výške splátok úveru, ktorých úhrada je zahrnutá v cene ročného nájomného za obecné nájomné byty. Ďalej sa do celkovej sumy dlhu obce nezapočítavajú záväzky z návratných zdrojov financovania prijatých na zabezpečenie predfinancovania realizácie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, operačných programov spadajúcich do cieľa Európska územná spolupráca a programov financovaných na základe medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi najviac v sume nenávratného finančného príspevku poskytnutého na základe zmluvy uzatvorenej medzi obcou alebo vyšším územným celkom a orgánom podľa osobitného predpisu.

Zdroj: Zákon č. 583 / 2004 Z. z. Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 611/2005 Z. z., 324/2007 Z. z., 54/2009 Z. z., 426/2013 Z. z., 361/2014 Z. z.).

Tabuľka 37 Prehľad schválených programov SR na roky 2014 – 2020

P. č.	Operačné programy	Riadiaci orgán
1.	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR
2.	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR
3.	Ľudské zdroje	MPSVR SR
4.	Kvalita životného prostredia	MŽP SR
5.	Integrovaný regionálny operačný program	MPRV SR
6.	Efektívna verejná správa	MV SR
7.	Technická pomoc	ÚV SR
8.	Program rozvoja vidieka	MPRV SR
9.	Rybné hospodárstvo	MPRV SR
10.	Programy EÚS	-

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 38 Finančný rámec PRO

Názov opatrenia*	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje	
							Národné	EÚ (EŠIF)
				mesiac/rok - mesiac/rok			celkom	celkom
					a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d
I. Hospodárska (ekonomická) politika					2 300 000 €	2 300 000 €	503 500 €	1 796 500 €
Opatrenie 1.1 Optimálna sieť vybudovaných a zrekonštruova ných verejných budov	1.1.1 Rekonštrukcia kaštieľa	1273 - Historické alebo chránené pamiatky	úspora nákladov na vykurovaní a zvýšenia majetkovej hodnoty kaštieľa, skultúrnenie priestorov	2016-2023	200 000 €	200 000 €	30 000 €	170 000 €
	1.1.2 Odkúpenie sýpky a jej oprava	1273 - Historické alebo chránené pamiatky	po celkovej rekonštrukcii využiteľnosť pre všetkých občanov	2016-2023	1 000 000 €	1 000 000 €	300 000 €	700 000 €
	1.1.3 Rozšírenie cintorína s oplatením a výstavba Domu smútku	1274 - Ostatné budovy, i.n.	zvýšená kvalita poskytovaných služieb, úcta k zomrelým	2016-2023	400 000 €	400 000 €	60 000 €	340 000 €
Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie, chodníky a	1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	rekonštrukcia ciest na miestnych komunikáciách, kde sú urobené rozvody kanalizácie a vody	2016-2023	300 000 €	300 000 €	45 000 €	255 000 €

verejné priestranstvá	1.2.2 Výmena autobusových zastávok	1274 - Ostatné budovy, i.n.	zlepšenie kultúry cestovania, zvýšenie bezpečnosti a ochrana pred nepriaznivými poveternostnými podmienkami	2016-2023	25 000 €	25 000 €	3 750 €	21 250 €
	1.2.3 Revitalizácia parku - NKP	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	priestor pre oddych občanov, kultúrne využitie a športové podujatia	2016-2023	265 000 €	265 000 €	39 750 €	225 250 €
	1.2.4 Úprava a budovanie oddychových zón	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	priestor na oddych občanov	2016-2023	50 000 €	50 000 €	7 500 €	42 500 €
Opatrenie 2.1 Zvýšenie efektívnosti vzájomnej spolupráce	2.1.1 Užšia spolupráca s o.z. a n.o.		prezentácia obce a podpora cestovného ruchu	2016-2023	10 000 €	10 000 €	10 000 €	0 €
	2.1.2 Cezhraničná spolupráca s Poľskou republikou		prezentácia obce v zahraničí a realizácia spoločných projektov	2016-2023	50 000 €	50 000 €	7 500 €	42 500 €
II. Sociálna politika					1 860 000 €	1 860 000 €	695 500 €	1 164 500 €
Opatrenie 3.1 Územný plán a bytová politika	3.1.1 Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny	1130 - Ostatné budovy na bývanie	výstavba obecných nájomných bytov - 6 BJ bežného štandardu	2016-2023	320 000 €	320 000 €	320 000 €	0 €
	3.1.2 Podpora vytváranie zón pre IBV – zakúpenie stavebných pozemkov		možnosť vybudovania rodinných domov	2016-2023	100 000 €	100 000 €	100 000 €	0 €
	3.1.3 Územný plán obce – aktualizácia		Dokumentácia pre územný rozvoj obce	2016-2023	10 000 €	10 000 €	10 000 €	0 €
Opatrenie 4.1 Starostlivosť o sociálne	4.1.1 Výstavba komunitného centra	1130 - Ostatné budovy na bývanie	zapojenie sa do obecných aktivít a možnosť zapojenia neprispôsobivých občanov	2016-2023	300 000 €	300 000 €	45 000 €	255 000 €

znevýhodnené skupiny	4.1.2 Zriadenie denného stacionára v budove na PD	1130 - Ostatné budovy na bývanie	umiestnenie osamelých občanov a tých, ktorí potrebujú pomoc	2016-2023	600 000 €	600 000 €	90 000 €	510 000 €
Opatrenie 4.2 Podpora zlepšenia materiálneho technických podmienok MŠ	4.2.1 Rekonštrukcia hospodárskeho pavilónu MŠ (kuchyňa a jedáleň)	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	zvýšená kvalita podávania jedál, zníženie spotreby energie, lepšia využiteľnosť priestorov	2016-2023	190 000 €	190 000 €	28 500 €	161 500 €
	4.2.2 Rekonštrukcia oplozenia areálu MŠ	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	zvýšenie bezpečnosti detí a skultúrnenie priestorov	2016-2023	50 000 €	50 000 €	7 500 €	42 500 €
Opatrenie 5.1 Vybudovanie kultúrnej a športovej infraštruktúry	5.1.1 Organizácia kultúrnych a športových podujatí		stretávanie sa občanov navzájom, zlepšenie medziľudských vzťahov	2016-2023	60 000 €	60 000 €	60 000 €	0 €
	5.1.2 Rozšírenie detských ihrísk	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	možnosť športovať všetkým detským kategóriám, zvýšená bezpečnosť detí	2016-2023	30 000 €	30 000 €	4 500 €	25 500 €
	5.1.3 Výstavba multifunkčného ihriska	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	multifunkčné bezúdržbové ihrisko na spoločenské športy	2016-2023	100 000 €	100 000 €	15 000 €	85 000 €
	5.1.4 Rekonštrukcia športového areálu	2412 - Ostatné športové a rekreačné stavby	kvalitnejšie a bezpečnejšie športovanie	2016-2023	100 000 €	100 000 €	15 000 €	85 000 €
III. Environmentálna politika					240 000 €	240 000 €	240 000 €	0 €
Opatrenie 6.1 Ekonomický a ekologický systém odpadového hospodárstva	6.1.1 Vybudovanie zberného dvora	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	zvýšenie separovania odpadov, zlepšenie ŽP v obci a eliminácia čiernych skládok	2016-2023	200 000 €	200 000 €	200 000 €	0 €
	6.1.2 Odstránenie divokých skládok	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	čisté a zdravé životné prostredie, estetická funkcia	2016-2023	40 000 €	40 000 €	40 000 €	0 €
Celkom					4 400 000 €	4 400 000 €	1 439 000 €	2 961 000 €

Tabuľka 39 Model viac zdrojového financovania

Prioritná oblasť	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné a iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
oblasť ekonomická	2 300 000	1 796 500	326 325	0	177 175	2 300 000	0
Opatrenie 1.1 Optimálna sieť vybudovaných a zrekonštruovaných verejných budov	1 600 000	1 210 000	228 000	0	162 000	1 600 000	0
Opatrenie 1.2 Dostupné a bezpečné miestne komunikácie, chodníky a verejné priestranstvá	640 000	544 000	91 200	0	4 800	640 000	0
Opatrenie 2.1 Zvýšenie efektívnosti vzájomnej spolupráce	60 000	42 500	7 125	0	10 375	60 000	0
oblasť sociálna	1 860 000	1 164 500	451 225	0	244 275	1 860 000	0
Opatrenie 3.1 Územný plán a bytová politika	430 000	0	256 000	0	174 000	430 000	0
Opatrenie 4.1 Starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny	900 000	765 000	128 250	0	6 750	900 000	0
Opatrenie 4.2 Podpora zlepšenia materiálno technických podmienok MŠ	240 000	204 000	34 200	0	1 800	240 000	0
Opatrenie 5.1 Vybudovanie kultúrnej a športovej infraštruktúry	290 000	195 500	32 775	0	61 725	290 000	0
oblasť environmentálna	240 000	0	228 000	0	12 000	240 000	0
Opatrenie 6.1 Ekonomický a ekologický systém odpadového hospodárstva	240 000	0	228 000	0	12 000	240 000	0
Spolu	4 400 000	2 961 000	1 005 550	0	433 450	4 400 000	0

Pre programové obdobie 2014 – 2020 je obec Ražňany zaradená do menej rozvinutého regiónu, patrí medzi obce nad 1000 obyvateľov a čerpanie finančných prostriedkov bude prioritne prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 – 2020.

Obec Ražňany je členom Občianskeho združenia MAS Sabinovsko, o. z. , tzn. v prípade schválenia štatútu MAS bude sa môcť obec uchádzať aj o získanie financií zapojením sa do výziev vyhlásených príslušnou MAS.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad investičnej stratégie IROP, z ktorej môže čerpať obec Ražňany, resp. organizácie zriadené obcou.

Tabuľka 40 Prehľad investičnej stratégie IROP pre obce

Prioritná os	Tematický cieľ	Investičné priority	Špecifické ciele zodpovedajúce investičnej prioritě
1. Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch	7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach	c) Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkohlukových, a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility	1.2.1 Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy
			1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb
2. Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	a) Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné	2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni
	10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania	Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja	2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách
			2.2.2 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl

		vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry	
3. Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	8. Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily	b) Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasti územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov	3.1 Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií
4. Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie	4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	c) Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania	4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov
	6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	b) Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek	4.2.1 Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie
		(e) Prijímania opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku	4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku
5. Miestny rozvoj vedený komunitou	9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	d) Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Zdroj: IROP 2014 - 2020

Záver

Obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO Ražňany.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 - 2023 schválilo

Obecné zastupiteľstvo v Ražňanoch na svojom zasadnutí dňa uznesením číslo

.....

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 – 2023“
je zverejnený na internetovej stránke obce Ražňany: www.raznany.sk

Tabuľka 41 Schválenie PRO Ražňany na roky 2016-2023

Dokument	Názov: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 - 2023
	Dokument je spracovaný v súlade s platnou legislatívou - podľa zákona NR SR č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z., a na základe platnej Metodiky na spracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, verzia 2.0.
Spracovanie	Forma spracovania: úplné spracovanie „na kľúč“. Spracovateľom je spoločnosť MEDIINVEST, s.r.o., sídlo: Lipová 15, 082 21 Veľký Šariš
	Obdobie spracovania: podľa zmluvy o dielo zo dňa 05.01.2016
	Za riadenie procesu zodpovedal starosta obce Ražňany a dodávateľ.
	Verejnosť bola oboznamovaná s priebežnými výstupmi prostredníctvom webovej stránky obce Ražňany a názory občanov boli zozbierané dotazníkovou metódou
Prerokovanie	Verejné pripomienkovanie
	Posudzovanie SEA
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: „Obecné zastupiteľstvo v Ražňanoch schvaľuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 – 2023“

Prílohy

Príloha 1: Zoznam tabuliek

Príloha 2: Zoznam grafov

Príloha 3: Zoznam obrázkov

Príloha 4: Dohoda o partnerstve

Príloha 5: Vzor monitorovacej správy

Príloha 6: Zoznam použitých skratiek

Príloha 1: Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Základná charakteristika obce Ražňany.....	7
Tabuľka 2 Spádovosť obce Ražňany	8
Tabuľka 3 Infraštruktúra a občianska vybavenosť v obci Ražňany.....	9
Tabuľka 4 Prehľad stavu spracovania dokumentácie obce Ražňany	10
Tabuľka 5 Vývoj počtu obyvateľov obce Ražňany podľa pohlavia v rokoch 2010-2014	11
Tabuľka 6 Obyvateľstvo obce Ražňany podľa pohlavia a vekových skupín v r. 2014.....	12
Tabuľka 7 Obyvateľstvo podľa pohlavia, rodinného stavu a veku v obci Ražňany	13
Tabuľka 8 Ekonomická aktivita obyvateľov obce Ražňany.....	14
Tabuľka 9 Zastúpenie EAO obce Ražňany	15
Tabuľka 10 EAO V PSK v r. 2010 - 2014	15
Tabuľka 11 Prehľad o stave a pohybe obyvateľstva obce Ražňany v r. 2010 - 2014	16
Tabuľka 12 Národnostné zloženie v obci Ražňany	18
Tabuľka 13 Vierovyznanie v obci Ražňany.....	19
Tabuľka 14 Prehľad dosiahnutého vzdelania obyvateľov obce Ražňany	20
Tabuľka 15 UoZ v obci Ražňany.....	21
Tabuľka 16 Miera evidovanej nezamestnanosti (%) v okrese Sabinov v r. 2010 – 2014	22
Tabuľka 17 Prehľad počtu MŠ a detí v MŠ v obci Ražňany v r. 2010-2014	30
Tabuľka 18 Prehľad počtu ZŠ a detí v ZŠ v obci Ražňany v r. 2010-2014	31
Tabuľka 19 Prehľad FO - podnikateľov v obci Ražňany v r. 2010-2014.....	31
Tabuľka 20 Prehľad PO v obci Ražňany v r. 2010-2014.....	32
Tabuľka 21 Príjmy rozpočtu obce Ražňany (v EUR).....	34
Tabuľka 22 Výdavky rozpočtu obce Ražňany (v EUR)	35
Tabuľka 23 Finančné operácie obce Ražňany (v EUR).....	35
Tabuľka 24 Rozdelenie pôdneho fondu obce Ražňany v r. 2014	37
Tabuľka 25 Štruktúra pôdnych typov poľnohospodárskych pôd v okrese Sabinov	39
Tabuľka 26 SWOT analýza ekonomickej oblasti	44
Tabuľka 27 SWOT analýza sociálnej oblasti	45
Tabuľka 28 SWOT analýza environmentálnej oblasti.....	46
Tabuľka 29 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v ekonomickej oblasti	47
Tabuľka 30 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v sociálnej oblasti.....	48
Tabuľka 31 Prehľad špecifických cieľov a opatrení v environmentálnej oblasti	49
Tabuľka 32 Prehľad opatrení a projektov podľa prioritných oblastí	50
Tabuľka 33 Súbor ukazovateľov a výsledkov jednotlivých projektov.....	51
Tabuľka 34 Plán hodnotenia a monitorovania PRO	56
Tabuľka 35 Akčný plán obce Ražňany na roky 2016-2023	57
Tabuľka 36 Prehľad vybratých investičných aktivít v obci v období 2009 – 2014.....	59
Tabuľka 37 Prehľad schválených programov SR na roky 2014 – 2020.....	61
Tabuľka 38 Finančný rámec PRO	62
Tabuľka 39 Model viacdrojového financovania	65
Tabuľka 40 Prehľad investičnej stratégie IROP pre obce	66
Tabuľka 41 Schválenie PRO Ražňany na roky 2016-2023.....	68

Príloha 2: Zoznam grafov

Graf 1 Stav obyvateľstva v obci Ražňany podľa pohlavia v r. 2014	11
Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov v obci Ražňany v r. 2010-2014.....	11
Graf 3 Zastúpenie vekových skupín v obci Ražňany v r. 2014.....	12
Graf 4 Vekové zloženie obyvateľstva obce Ražňany podľa pohlavia v r. 2014	13
Graf 5 EAO obce Ražňany	14
Graf 6 Prirodzený prírastok obyvateľstva v obci Ražňany v r. 2010 - 2014.....	16
Graf 7 Migračné saldo v obci Ražňany v r. 2010 - 2014	17
Graf 8 Národnostné zloženie v obci Ražňany	18
Graf 9 Vierovyznanie v obci Ražňany	19
Graf 10 Prehľad dosiahnutého vzdelania obyvateľov obce Ražňany.....	20
Graf 11 UoZ v obci Ražňany.....	21
Graf 12 Prehľad FO - podnikateľov v obci Ražňany v r. 2010-2014.....	32
Graf 13 Prehľad PO v obci Ražňany v r. 2010-2014.....	32
Graf 14 Zastúpenie podnikateľov v obci Ražňany v r. 2014	32
Graf 15 Rozdelenie pôdneho fondu obce Ražňany v r. 2014	38
Graf 16 Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v obci Ražňany v r. 2014	38
Graf 17 Rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy v obci Ražňany v r. 2014	39

Príloha 3: Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Letecký pohľad na obec Ražňany.....	8
Obrázok 2 Mapa katastrálneho územia obce Ražňany	9
Obrázok 3 Erb obce Ražňany	10
Obrázok 4 Vlajka obce Ražňany	10
Obrázok 5 Pečať z roku 1786.....	10
Obrázok 6 Rímskokatolícky kostol sv. Demetera	28
Obrázok 7 Spoločenský pavilón v obci Ražňany	29
Obrázok 8 Sýpka v obci Ražňany	29
Obrázok 9 Geomorfologické jednotky okresu Sabinov	36
Obrázok 10 Klimatické oblasti okresu Sabinov.....	37
Obrázok 11 Pôdne typy okresu Sabinov.....	40
Obrázok 12 Potenciálna prirodzená vegetácia obce Ražňany.....	41

Príloha 4: Dohoda o partnerstve

Názov	Dohoda o partnerstve pri príprave a realizácii Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Ražňany na roky 2016 - 2023
Obdobie platnosti	január 2016 – december 2023
Predmet dohody	Cieľ spolupráce partnerov – vytvoriť vhodné podmienky pre zvýšenie kvality života všetkých obyvateľov obce, v súlade s ochranou životného prostredia a so zabezpečením trvalo udržateľného rozvoja.
Účastníci dohody	Obec Ražňany a ŇARŠANKA – občianske združenie, Dobrovoľný hasičský zbor Ražňany Futbalový klub FC Ražňany
Podporované aktivity	- Spolupráca pri tvorbe PRO, - Pomoc a spolupráca pri organizácii spoločenských aktivít v obci.
Financovanie	- Sponzorské dary, - Dobrovoľnícka pomoc pri činnostiach na podporu rozvoja obce.

Príloha 5: Vzor monitorovacej správy

Monitorovacia správa					
Úroveň prvku stratégie	Opis prvkov stratégie	Plánovaný termín realizácie	Rozpočet mesta <i>od do</i>	Externé zdroje <i>od do</i>	Realizácia aktivít <i>od do</i> a plán na obdobie <i>od do</i>
Cieľ 1					
Opatrenie 1.1					
A. 1.1.1					
A. 1.1.2					

Príloha 6: Zoznam použitých skratiek

a. s. – Akciová spoločnosť
CZŠ – Cirkevná základná škola
ČOV - Čistiareň odpadových vôd
DSS – Domov sociálnych služieb
EAO – Ekonomicky aktívne obyvateľstvo
EÚ – Európska únia
FO – Fyzická osoba
ha – Hektár
HD – hovädzí dobytok
HDP – Hrubý domáci produkt
CHÚ – Chránené územie
CHVÚ – Chránené vtáčie územie
IBV - Individuálna bytová výstavba
IKT – Informačné a komunikačné technológie
IROP – Integrovaný regionálny operačný program
km – Kilometer
k. ú. – Katastrálne územie
m² – meter štvorcový
MDVRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
MR – Miestny rozhlas
MŠ - Materská škola
NKP – Národná kultúrna pamiatka
NP - Nepoľnohospodárska pôda
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
OcÚ – Obecný úrad
OZ – Obecné zastupiteľstvo
PD - Poľnohospodárske družstvo
PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO – Právnická osoba
PP – Poľnohospodárska pôda
PRO - Program rozvoja obce

PSK – Prešovský samosprávny kraj
PRV SR – Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky
ROEP – Register obnovenej evidencie pozemkov
SAD – Slovenská autobusová doprava
SPP, a. s. - Slovenský plynárenský podnik
s. r. o. – Spoločnosť s ručeným obmedzením
SVP – Slovenský vodohospodársky podnik
ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania
ŠK - Športový klub
š. p. – Štátny podnik
ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
TKO - Tuhý komunálny odpad
TVS – Televízny signál
UEV – Územie európskeho významu
VSE, a. s. – Východoslovenské elektrárne
VÚC - Vyšší územný celok
VVS, a. s. – Východoslovenská vodárenská spoločnosť
VZN – Všeobecne záväzné nariadenie
ZŠ - Základná škola
Z. z. – Zbierka zákonov
ŽP – Životné prostredie